

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

التَّحْقِيقُ وَالْإِيضاحُ لِكَثِيرٍ مِنْ مَسَائِلِ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ وَالزِّيَارَةِ عَلَى ضَوْءِ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ

svenska

سويدي

Vägledning och klargöranden kring frågor om hajj, umrah och besöket till den profetiska moské – i ljuset av Koranen och Sunnah

Författad av de ärade shaykhen
Abdul Aziz bin 'Abdullah bin Baz

ج) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٧هـ

بن باز ، عبدالعزيز
التحقيق والإيضاح لكثير من مسائل الحج والعمرة والزيارة على
ضوء الكتاب والسنة - سويدي. / عبدالعزيز بن باز ؛ جمعية خدمة
المحتوى الإسلامي باللغات - ط١. - الرياض ، ١٤٤٧هـ
١٢٨ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٧/١٨٣٢١
ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٥١٧-٣٤٢-١

التَّحْقِيقُ وَالْإِيضاحُ لِكَثِيرٍ مِنْ مَسَائِلِ
الحَجِّ وَالْعُمْرَةِ وَالزِّيَارَةِ عَلَى ضَوْءِ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ

**Vägledning och klargöranden
kring frågor om hajj, umrah och
besöket till den profetiska moské –
i ljuset av Koranen och Sunnah**

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ الْعَلَّامَةِ
عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللَّهُ

Författad av de ärade shaykhen
Abdul Aziz bin 'Abdullah bin Baz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Vägledning och klargöranden kring frågor om hajj, umrah och besöket till den profetiska moské – i ljuset av Koranen och Sunnah

Författarens inledning

I Allahs namn, den Nåderike, den Barmhärtige.

All lovprisning tillkommer Allah, världarnas Herre, och det goda slutet tillhör de gudfruktiga. Må Allahs frid och välsignelser vara över hans tjänare och sändebud Muhammed, samt över hans familj och följeslagare.

Vidare:

Detta är en kortfattad bok om hajj som förklarar dess dygder och etikett, samt vad den som avser att resa för att utföra den bör tänka på. Boken redogör på ett koncist och tydligt sätt om flera viktiga frågor rörande hajj, umrah och besöket till den profetiska moskén. Jag har lagt stor vikt vid att innehållet ska grunda sig på det som framgår av Allahs bok och hans sändebuds ﷺ sunnah. Jag har sammanställt den som en vägledning till muslimerna och för att handla i enlighet med Allahs ord:

﴿وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ﴾

"Fortsätt samtidigt att förmana – en förmaning

gynnar förvisso de troende." (51:55). Och att Allah säger:

﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ...﴾

"Och [minns] när Allah slöt förbund med dem som fått [ta del av den tidigare] skriften [med orden]: 'Ni ska klargöra detta för människorna och inte dölja det...' (3: 187) Allah säger:

﴿...وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى...﴾

"Samarbeta för att befrämja fromhet och gudsfruktan..." (5:2).

Och i den autentiska hadithen återberättas det från profeten ﷺ att han sa:

«الَّذِينَ النَّصِيحَةُ، ثَلَاثًا، قِيلَ: لِمَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأَيِّمَةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ».

"Religionen är uppriktighet", tre gånger. Det sades: "Allahs sändebud! Till vem?". Han svarade: "Till Allah, till hans bok, till hans sändebud, till de muslimska ledarna och till gemene man"¹.

Al-Tabarani återberättade från Hudhayfah (må Allah vara nöjd med honom) att profeten ﷺ sa:

«مَنْ لَمْ يَهْتَمَّ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ، وَمَنْ لَمْ يُصْبِحْ وَيُمْسِ نَاصِحًا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِأَمَامِهِ وَلِعَامَّةِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ مِنْهُمْ».

"Den som inte bryr sig om muslimernas

¹ Återberättad av Muslim, nummer (55).

angelägenheter är inte en av dem, och den som inte är uppriktig morgon och kväll mot Allah, hans sändebud, hans bok, sin ledare och alla muslimer är inte en av dem."¹

Vi ber Allah att låta detta gagna mig och muslimerna, och att han gör denna ansträngning uppriktig i sökandet efter hans ädla ansikte samt till en orsak för framgång hos honom i lycksalighetens trädgårdar. Han är den allhörande, den som besvarar böner. Han är oss tillräcklig och den bästa beskyddaren.

Kapitel

Bevisen för att hajj och umrah är obligatoriska och bör utföras utan dröjsmål.

Du ska veta – må Allah vägleda mig och er till att känna igen sanningen och följa den – att Allah har ålagt sina tjänare att vallfärda till hans heliga hus och gjort det till en av islams pelare. Allah säger:

﴿...وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ

عَنِّي عَنِ الْعَالَمِينَ﴾

"Vallfärden till helgedomen är en plikt för människorna gentemot Allah, för var och en som har möjlighet att genomföra den. Och den som förkastar [denna plikt, ska veta] att Allah är

¹ Återberättad av al-Tabarani i al-Awsat, nummer (7469).

oberoende av sin skapelse." (3: 97).

I de två Sahih-samlingarna berättade Ibn Umar (må Allah vara nöjd med honom) att profeten ﷺ sa:

«بُني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله، وأنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وإِقام الصلاة، وإِيتاء الزَّكَاةِ، وَصَوْمَ رَمَضَانَ، وَحَجَّ بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ».

"Islam är byggt på fem [pelare]: trosbekännelsen att det inte finns någon gud [värd dyrkan] utom Allah och att Muhammed är Allahs sändebud, förrättandet av bönen, betalningen av allmosan, fastan i ramadan, och vällfärden till Allahs heliga hus"¹.

Sa'id berättade i sin Sunan att Umar ibn al-Khattab (må Allah vara nöjd med honom) sa: "Jag har varit nära att sända ut män till dessa städer för att söka upp var och en som har medel² och inte har vällfärdat, och påföra dem jizya. De är inte muslimer, de är inte muslimer"³.

Ali (må Allah vara nöjd med honom) sa enligt en återberättelse: "Den som har förmågan att vällfärda men försummar det, så är det detsamma om han dör som jude eller kristen"⁴.

Det är obligatoriskt för den som är kapabel att utföra hajj, men ännu inte har gjort det, att skynda

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (8), och Muslim, nummer (16).

² d.v.s. rikligt med medel.

³ Tillskrivs i Jami' al-Ahadith, nummer (31221), till Sunan Sa'id ibn Mansur, men jag fann den inte i den tillgängliga utgåvan.

⁴ Återberättad av al-Tirmidhi, nummer (812).

med att utföra den; detta enligt vad som återberättats från Ibn Abbas (må Allah vara nöjd med honom), att profeten ﷺ sa:

«تَعَجَّلُوا إِلَى الْحَجِّ - يَعْنِي الْفَرِيضَةَ - فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَدْرِي مَا يَعْرِضُ لَهُ».

"Skynda er att utföra hajj – d.v.s. den obligatoriska – eftersom ingen av er vet vad som kan drabba er"¹.

Hajj är en plikt som måste utföras omedelbart för den som har möjlighet till det, enligt den tydliga uppenbara innebörden av Allahs ord:

﴿...وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾

"Vallfärden till helgedomen är en plikt för människorna gentemot Allah, för var och en som har möjlighet att genomföra den. Och den som förkastar [denna plikt, ska veta] att Allah är oberoende av sin skapelse." (3: 97) Och profeten ﷺ har sagt i sin predikan:

«أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ عَلَيْكُمُ الْحَجَّ فَحُجُّوا».

"Människor! Allah har gjort hajj till en plikt för er, så vallfärda" (8).²

Det finns hadither som tyder på att umrah är obligatorisk. Bland dem är:

¹ Återberättad av Abu Dawud, nummer (1732).

² Återberättad av Muslim, nummer (1337).

Profeten ﷺ sa som svar till ängeln Gabriel, när han frågade honom om islam:

«الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتُحِجَّ الْبَيْتَ وَتَعْتَمِرَ، وَتَغْتَسِلَ مِنَ الْجَنَابَةِ، وَتُمْمَ الْوُضُوءَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ».

"Islam är att bevittna att det inte finns någon gud [värd dyrkan] utom Allah och att Muhammed är Allahs sändebud, att förrätta bönen, att betala allmosan, att vallfärda till Huset och utföra umrah, att rena sig från den större rituella orenheten, att fullborda den rituella tvagningen, och att fasta under ramadan"¹. Återberättad av Ibn Khuzaymah och al-Daraqutni, från en hadith av Umar ibn al-Khattab (må Allah vara nöjd med honom). Al-Daraqutni fastställde att berättarkedjan är autentisk.

Aisha (må Allah vara nöjd med henne) sa:

«يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَلْ عَلَى النِّسَاءِ مِنْ جِهَادٍ؟ قَالَ: عَلَيْهِنَّ جِهَادٌ لَا قِتَالَ فِيهِ: الْحُجُّ وَالْعُمْرَةُ».

"Allahs sändebud! Ska kvinnor utföra jihad?" varpå han svarade: "De kan utföra jihad utan strid: hajj och umrah"². Återberättad av Ahmad och Ibn Majah med en autentisk återberättarkedja.

Hajj och umrah är obligatoriska endast en gång i livet, för profeten ﷺ sade i en autentisk hadith:

¹ Återberättad av Ibn Khuzaymah, nummer (1).

² Återberättad av al-Bukhari, nummer (1520).

«الْحَجُّ مَرَّةً، فَمَنْ زَادَ فَهُوَ تَطَوُّعٌ».

"Hajj är en gång, och för den som gör mer är det en frivillig handling"¹.

Det är sunnah att ofta utföra frivillig hajj och umrah. Detta bekräftas i de två Sahih-samlingarna av Abu Hurayrah (må Allah vara nöjd med honom), som återberättade att Allahs sändebud ﷺ sa:

«الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا، وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ».

"En umrah till en annan umrah är försoning för det som sker mellan dem, och en accepterad hajj har ingen annan belöning än paradiset"².

Kapitel

Skyldigheten att visa ånger för sina synder och att gottgöra oförrätter.

När en muslim beslutar sig för att resa för hajj eller umrah, rekommenderas han att råda sin familj och sina vänner att frukta Allah – vilket innebär att följa hans påbud och undvika hans förbud.

Det åligger en att skriva ned sina tillgångar och skulder och låta detta bevittnas. Man måste även omedelbart vända sig till Allah med uppriktig ånger för alla synder, i enlighet med hans, den upphöjdes, ord:

¹ Återberättad av al-Nasa'i, nummer (2620).

² Återberättad av al-Bukhari, nummer (1773) och Muslim, nummer (1349).

(...وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ)

"Troende! Vänd er alla till Allah i ånger så ska det gå er väl." (24:31).

Innebörden av tawbah är: att upphöra med synderna och överge dem, att ångra det som har begåtts och att besluta sig för att inte återvända till dem. Om personen har begått en orätt mot andra gällande deras liv, egendom eller anseende, måste han återställa deras rättigheter eller söka deras förlåtelse före sin resa; för det är autentiskt återberättat från honom ﷺ att han sa:

«مَنْ كَانَتْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَخِيهِ مِنْ مَالٍ أَوْ عَرِضٍ فَلْيَتَحَلَّلِ الْيَوْمَ قَبْلَ أَنْ لَا يَكُونَ دِينَارٌ وَلَا دِرْهَمٌ، إِنْ كَانَ لَهُ عَمَلٌ صَالِحٌ أَخَذَ مِنْهُ بِقَدْرِ مَظْلَمَتِهِ، وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ أَخَذَ مِنْ سَيِّئَاتٍ صَاحِبِهِ فَحُمِلَ عَلَيْهِ».

"Den som har begått en oförrätt mot sin broder gällande hans heder eller något annat, bör be honom om förlåtelse idag, innan den dag då det varken finns dinarer eller dirham. Om han har goda gärningar, kommer en del av dem att tas från honom i enlighet med hans orättvisa. Om han inte har några goda gärningar, kommer en del av den utsattes dåliga gärningar att tas och läggas på honom"¹.

En person bör för sin hajj och umrah välja ut god försörjning från en laglig källa, eftersom det är

¹ Återberättat av al-Bukhari, nummer (2449).

autentiskt återberättat från honom ﷺ att han sa:

«إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا».

"Allah är god och accepterar endast det som är gott"¹.

Al-Tabarani återberättade att Abu Hurayrah (må Allah vara nöjd med honom) berättade att Allahs sändebud ﷺ sa:

«إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ حَاجًّا بِتَقَفَةٍ طَيِّبَةٍ وَوَضَعَ رِجْلَهُ فِي الْعَرِزِ فَتَنَادَى: لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، نَادَاهُ مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، زَاذُكَ حَلَالٌ، وَزَاذُكَ حَلَالٌ، وَحَجَّكَ مَبْرُورٌ غَيْرُ مَأْزُورٍ، وَإِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ بِالتَّقَفَةِ الْحَبِيثَةِ فَوَضَعَ رِجْلَهُ فِي الْعَرِزِ فَتَنَادَى: لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، نَادَاهُ مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ: لَا لَبَّيْكَ وَلَا سَعْدَيْكَ، زَاذُكَ حَرَامٌ، وَتَقَفْتُكَ حَرَامٌ، وَحَجَّكَ غَيْرُ مَبْرُورٍ».

"När en man ger sig ut på vallfärd med lagliga medel, sätter sin fot i stigbygeln och ropar: 'Labbayk Allahumma labbayk', då ropar en röst från himlen till honom: 'Labbayk wa sa'dayk, din proviant är laglig, ditt riddjur är lagligt och din vallfärd är accepterad och fri från synd'. Och när en man ger sig ut med olagliga medel, sätter sin fot i stigbygeln och ropar: 'Labbayk Allahumma labbayk', då ropar en röst från himlen till honom: 'La labbayk wa la sa'dayk, din proviant är olaglig, dina utgifter är olagliga och din vallfärd är inte

¹ Återberättat av Muslim, nummer (1015).

accepterad"¹.

Pilgrimen bör vara oberoende av vad andra människor äger och avhålla sig från att be dem om någonting, i enlighet med vad profeten ﷺ sa:

«وَمَنْ يَسْتَغْفِرُ يَغْفِرُ اللَّهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ».

"Den som söker att vara avhållsam, ska Allah göra avhållsam, och den som söker oberoende, ska Allah göra oberoende"².

Profeten ﷺ sa även:

«لَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَسْأَلُ النَّاسَ حَتَّى يَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَيْسَ فِي وَجْهِهِ مُرْعَةٌ لَحْمٍ».

"En man fortsätter att be människor, tills han framträder på domedagen utan en enda köttslamsa i sitt ansikte"³.

Den som vallfärdar måste med sin hajj och umrah ha som avsikt att söka Allahs välbehag och det kommande livet, samt att närma sig Allah med de ord och handlingar som behagar honom på dessa heliga platser. Man ska noga akta sig för att istället ha som avsikt att uppnå världslig vinning, att söka beröm och anseende, eller att skryta. Detta är en av de värsta avsikterna och en orsak till att handlingen blir ogiltig och inte accepteras. Allah säger:

¹ Återberättad av al-Tabarani i al-Kabir, nummer (2989).

² Återberättad av al-Bukhari, nummer (1427), och Muslim, nummer (1035).

³ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1474), och Muslim, nummer (4040).

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّتْهَا نُوفٍ إِلَيْهِمْ أَعْمَالُهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحِطَّ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾﴾

"De som [endast] vill ha det jordiska livet och dess fröjder ska belönas för sina handlingar i detta [liv], och inget ska de berövas därutav.

Men i det kommande livet har de inget annat att vänta än elden. Vad de har uträttat i detta [liv] har gått förlorat, och deras handlingar är inget värda." (11:15-16).

Allah säger:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَذْحُورًا ﴿١٨﴾ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٩﴾﴾

"Den som [uteslutande] jagar det flyktiga livet, ska vi skyndsamt ge det vi bestämt åt honom – [ja, vi ger] den vi vill, vad vi vill. Men sedan låter vi honom brinna i helvetet, föraktad och bortstött.

Och den som vill ha det eviga livet och strävar efter det med den strävan som krävs, och han är troende, deras strävan kommer att uppskattas." (17:18-19).

Det är även autentiskt återberättat att profeten ﷺ sa:

«قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا أَعْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشَّرِّكَ، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ مَعِيَ فِيهِ

عَبْرِي تَرْكُهُ وَشِرْكُهُ».

"Allah har sagt: 'Jag är den som är mest oberoende av partnerskap. Den som utför en handling vari han vid min sida även dyrkar någon annan, kommer jag att överge tillsammans med hans avguderi'"¹.

Det är även rekommenderat för honom att under sin resa umgås med goda, rättfärdiga och gudfruktiga personer som har insikt i religionen, samt att undvika umgänge med de dåraktiga och de fördärvade.

Han bör lära sig vad som är föreskrivet för honom under hans hajj och umrah, fördjupa sig i det och fråga om det som är oklart för att få en klar insikt. När han sedan stiger på sitt riddjur, sin bil, sitt flygplan eller något annat färdmedel, är det rekommenderat att han nämner Allahs namn och prisar honom, för att därefter säga takbir tre gånger och säga:

(...سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا

لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾)

"Ärad vare han som har ställt detta till vårt förfogande – vi hade aldrig kunnat göra det själva.

Och det är förvisso till vår Herre vi ska återvända." (43:13-14).

¹ Återberättad av Muslim, nummer (2985).

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِي سَفَرِي هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا، وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمُنْظَرِ، وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ»؛

"Allahumma inni as-aluka fi safari hadha al-birra wat-taqwa, wa minal-amali ma tarda. Allahumma hawwin alayna safarana hadha, watwi anna budah. Allahumma Antas-Sahibu fis-safar, wal-Khalifatu fil-ahl. Allahumma inni audhu bika min wathais-safar, wa kaabatil-manzar, wa suil-munqalabi fil-mali wal-ahl."

(Allah! Jag ber dig om fromhet, gudsfruktan och handlingar som behagar dig under min resa. Allah! Underlätta för oss vår resa och förkorta för oss det långa avståndet. Du är den som vakar över oss under resan och bevarar familjen vi lämnat bakom oss. Allah! Jag söker skydd hos dig mot resans svårigheter, en tragisk syn och en dålig återkomst till min egendom och familj)¹.

Detta har autentiskt återberättats från profeten ﷺ, återberättad av Muslim från Ibn 'Umar (må Allah vara nöjd med honom).

Under sin resa bör han ofta ägna sig åt åminnelse av Allah, be om förlåtelse, åkalla honom och ödmjukt vända sig till honom, samt recitera

¹ Återberättad av Muslim, nummer (1342).

Koranen och begrunda dess betydelser. Han bör iaktta sina böner i församling och vakta sin tunga från överflödigt tal och skvaller, från att lägga sig i det som inte angår honom och från överdrivet skämtande. Han bör även skydda sin tunga från lögn, baktaleri, ryktesspridning och från att göra sig lustig över sina följeslagare eller andra muslimska bröder.

Han bör visa godhet mot sina följeslagare och undvika att skada dem, samt med visdom och god förmaning uppmuntra dem till det goda och avråda dem från det onda, allt efter bästa förmåga.

Kapitel

Vad pilgrimen gör när han når miqat.

När han anländer till miqat, rekommenderas det att han tvättar sig och parfymerar sig. Detta grundar sig på att det har återberättats att profeten ﷺ tog av sig sina sydda kläder vid ihram och tvättade sig, samt på det som är bekräftat i Sahih al-Bukhari och Muslim från Aisha (må Allah vara nöjd med henne), som sa:

«كُنْتُ أَطِيبُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لِإِحْرَامِهِ قَبْلَ أَنْ يُحْرِمَ، وَلِحَلِّهِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ

بِالْبَيْتِ».

"Jag brukade parfymera profeten ﷺ inför hans ihram innan han trädde in i det, och inför hans frigörelse från ihram innan han utförde tawaf runt

Kaba"¹. Och han befallde Aisha, då hon fick sin menstruation efter att ha antagit ihram för umrah, att utföra ghusl och anta ihram för hajj. Och profeten ﷺ sade åt Asma bint Umays, när hon födde barn i Dhu al-Hulayfah, att utföra ghusl, binda om sitt underliv med ett tygstycke och anta ihram². Detta visar att en kvinna som når miqat och har menstruation eller avslag efter förlossning ska utföra ghusl och anta ihram tillsammans med de andra, samt göra allt som en pilgrim gör förutom tawaf runt huset, precis som profeten ﷺ sade åt Aisha och Asma att göra.

Det är rekommenderat för den som avser att träda in i ihram att ansa sin mustasch, sina naglar, sitt könshår och sina armhålor, samt avlägsna det som behövs, så att man inte behöver göra det efter att ha trätt in i ihram, då det är förbjudet för honom. Detta är även för att profeten ﷺ har föreskrivit för muslimerna att regelbundet ta hand om dessa saker, såsom det är fastställt i de två sahih-samlingarna från Abu Hurayrah (må Allah vara nöjd med honom), som berättade att profeten ﷺ sa:

«الْفِطْرَةُ خَمْسٌ: الْحِتَانُ، وَالْإِسْتِحْدَادُ، وَقَصُّ الشَّارِبِ، وَقَلَمُ الْأَظْفَارِ، وَنَتْفُ

الْإِبْطِ».

"Fem saker hör till de naturliga anlagen:

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1539), och Muslim, nummer (1189).

² Återberättad av Muslim, nummer (1218).

omskärelse, att avlägsna könshåret, att trimma mustaschen, att klippa naglarna och att avlägsna håret i armhållorna"¹.

I Sahih Muslim har det berättats att Anas (må Allah vara nöjd med honom) sa:

«وَقَّتْ لَنَا فِي قَصِّ الشَّارِبِ، وَقَلَمِ الْأُظْفَارِ، وَتَنْفِ الْإِبْطِ، وَحَلْقِ الْعَانَةِ: أَنْ لَا نَتْرُكَ ذَلِكَ أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً».

"En tidsgräns fastställdes för oss för att trimma mustaschen, klippa naglarna, avlägsna håret i armhållorna och raka könshåret: att vi inte lämnar detta i mer än fyrtio nätter"².

Återberättad av al-Nasa'i med ordvalet:

«وَقَّتْ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ».

"Allahs Sändebud (må Allahs frid och välsignelser vara över honom) fastsatte för oss"³.

Återberättad av Ahmad, Abu Dawud och al-Tirmidhi med al-Nasa'is ordval. Vad beträffar huvudet, så är det inte föreskrivet att avlägsna något från det inför ihram, varken för män eller för kvinnor.

Vad gäller skägget så är det förbjudet att raka det eller ta något från det vid alla tidpunkter; det är istället obligatoriskt att låta det växa i enlighet med

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (5891), och Muslim, nummer (257).

² Återberättad av Muslim, nummer (258).

³ Återberättad av al-Nasa'i, nummer (14).

vad som har bekräftats i de två sahih-samlingarna från Ibn Umar (må Allah vara nöjd med dem båda), som berättade att Allahs sändebud ﷺ sa:

«خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ، وَقَرُّوا اللَّحَى، وَأَخْفُوا الشَّوَارِبَ».

"Särskilj er från avgudadyrkarna, låt skäggen växa, och trimma mustascherna"¹. Muslim har återberättat i sin sahih att Abu Hurayrah (må Allah vara nöjd med honom) berättade att Allahs sändebud ﷺ sa:

«جَزُّوا الشَّوَارِبَ، وَأَرْخُوا اللَّحَى، خَالِفُوا الْمَجُوسَ».

"Trimma mustascherna, och låt skäggen växa; skilj er från magierna"².

Prövningen i denna tidsålder har blivit stor genom att många människor frångår denna sunnah och bekämpar skägget, och är nöjda med att efterlikna de icke-troende och kvinnor. Detta gäller i synnerhet de som tillskriver sig kunskap och undervisning. Vi tillhör Allah och till honom skall vi återvända. Vi ber Allah att vägleda oss och alla andra muslimer till att följa sunnah och hålla fast vid den, och att uppmäna till den, även om de flesta vänder sig bort från den. Allah är oss tillräcklig, och han är den bäste beskyddaren. Det finns ingen makt eller styrka utom hos Allah, den upphöjde, den

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (2892), och Muslim, nummer (259).

² Återberättad av Muslim, nummer (260).

store.

Därefter sätter mannen på sig ett höftskynke och ett överplagg, och det är rekommenderat att de är vita och rena. Det är även rekommenderat att man träder in i ihram i sandaler, eftersom profeten ﷺ sa:

«وَلْيُحْرِمَ أَحَدُكُمْ فِي إِزَارٍ وَرِدَاءٍ وَنَعْلَيْنِ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ نَعْلَيْنِ فَلْيَلْبَسْ خُفَّيْنِ وَلْيَقُطْعُهُمَا حَتَّى يَكُونَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ».

"Var och en av er ska inträda i ihram i ett höftskynke (izar), ett överplagg (rida') och sandaler. Om han inte hittar sandaler, låt honom då bära ladersockor (khuff) och låt honom skära av dem tills de är nedanför fotknölnarna"¹.

Återberättad av Ahmad.

När det gäller kvinnan är det tillåtet för henne att bära de kläder hon önskar under sin ihram, oavsett om de är svarta, gröna eller av någon annan färg, så länge hon undviker att efterlikna mannens klädsel. Hon får dock inte bära niqab eller handskar under sitt ihram-tillstånd, men hon ska täcka sitt ansikte och sina händer med något annat än just niqab och handskar, eftersom profeten ﷺ förbjöd kvinnan i ihram att bära dessa specifika plagg. Den sedvänja som finns bland allmänheten att begränsa kvinnans ihram-klädsel till enbart grönt eller svart saknar helt grund i religionen.

¹ Återberättad av Muslim, nummer (1177).

Sedan, efter att ha utfört ghusl, rengjort sig och tagit på sig ihram-kläderna, avser han i sitt hjärta att träda in i den vallfärdsrit han önskar, hajj eller umrah; i enlighet med profetens ﷺ uttalande:

«إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى».

"Handlingar bedöms enbart efter avsikter, och var och en tillräknas enbart det han har avsett"¹.

Det är föreskrivet för honom att uttala sin avsikt. Om hans avsikt är umrah, säger han: "Labbayk umrah" (Jag besvarar ditt kall för en umrah) eller: "Allahumma Labbayk umrah" (Allah, jag besvarar ditt kall för en umrah). Och om hans avsikt är hajj, säger han: "Labbayak Hajjan" (Jag besvarar ditt kall för en hajj) eller: "Allahumma labbayk hajjan" (Allah, jag besvarar ditt kall för en hajj), eftersom profeten ﷺ gjorde det. Om han avser båda, uttalar han talbiyah för det och säger: "Allahumma labbayk hajjan" (Allah, jag besvarar ditt kall för en umrah och hajj). Det är bäst att detta uttalande sker efter att han har satt sig på sitt färdmedel, vare sig det är ett riddjur, en bil eller något annat, eftersom profeten ﷺ uttalade talbiyah först efter att han satt sig på sitt riddjur och det satte sig i rörelse med honom från miqat. Detta är den mest korrekta av de lärdas åsikter.

Det är inte föreskrivet att man uttalar sin avsikt

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1) och Muslim, nummer (1907).

vid någon annan dyrkanshandling än vid ihram, eftersom detta är vad som har återberättats från profeten ﷺ.

När det gäller bön, tawaf och andra liknande handlingar bör man inte uttala avsikten. Man ska alltså inte säga: "Jag har för avsikt att be så och så", och inte heller "Jag har för avsikt att göra tawaf". Att uttala detta är snarare en påhittad innovation, och att göra det högt är än mer förkastligt. Hade det varit föreskrivet att uttala avsikten, så hade profeten ﷺ klargjort det för sitt samfund genom sina handlingar eller yttranden, och de rättfärdiga föregångarna hade varit de första att praktisera det.

Eftersom ingen har rapporterat detta från profeten ﷺ, och inte heller från hans följeslagare, vet vi att det är en religiös innovation. Profeten ﷺ sa:

«وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

"Och de värsta av alla angelägenheter är de nyinförda, och varje innovation är en villfarelse"¹. Återberättad av Muslim i sin autentiska hadith-samling. Profeten ﷺ sa även:

«مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

"Den som innoverar något i vår angelägenhet

¹ Återberättad av Muslim, nummer (867).

(islam) som inte tillhör den ska få det avvisat"¹. Återberättad av al-Bukhari och Muslim. I Muslims ordalydelse står det:

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ».

"Den som gör något som inte överensstämmer med vår angelägenhet (islam) ska få det avvisat"².

Kapitel

Mawaqit-platserna och deras bestämning

Mawaqit (de bestämda platserna) är fem:

1. Dhu al-Hulayfah, vilket är platsen för Medinas invånare och som idag bland folk kallas: Abyar Ali.

2. Al-Juhfah, platsen för invånarna från Levanten. Det är en by i ruiner nära Rabigh, och idag går folk in i ihram från Rabigh. Den som går in i ihram från Rabigh har därmed gått in i ihram från miqat, eftersom Rabigh ligger en kort bit före den.

3. Qarn al-Manazil: Denna plats är numera känd som al-Sayl och är platsen för invånarna från Najd.

4. Yalamlam, platsen för Jemens invånare.

5. Dhat Irq: Platsen för Iraks invånare.

Dessa miqat-platser har profeten ﷺ fastställt för de som nämnts, och för andra som passerar dem och avser att utföra hajj eller umrah.

Det är obligatoriskt för den som passerar den att

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (2697) och Muslim, nummer (1718).

² Återberättad av al-Bukhari, nummer (2550), och Muslim, nummer (1718).

träda in i ihram därifrån, och han får inte passera den utan att ha trätt in i ihram om han är på väg till Mecka med avsikt att utföra hajj eller umrah. Detta gäller oavsett om passagen sker till lands eller med flyg, på grund av det allmänna uttalandet från profeten ﷺ när han fastställde dessa miqat-platser:

«هُنَّ لَهْنٌ، وَلَمْ يَأْتِ عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِ أَهْلِيهِنَّ، مِمَّنْ أَرَادَ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ».

"Dessa är till för deras invånare, och för andra som kommer dit med avsikt att utföra hajj och umrah"¹.

Det som är föreskrivet för den som beger sig till Mecka med flygplan i avsikt att utföra hajj eller umrah är att han förbereder sig för detta genom ghusl och liknande innan han stiger ombord på flygplanet. När han sedan närmar sig miqat, klär han på sig sitt höftskynke och överplagg och går därefter in i ihram för 'umrah om det finns gott om tid, och om tiden är knapp, går han in i ihram för hajj. Det är inget fel i att han klär på sig sitt höftskynke och överplagg innan han stiger ombord eller innan han närmar sig miqat, men han får inte fatta avsikten att träda in i ritualen och därmed gå in i ihram förrän han är i jämnhöjd med miqat eller nära den; eftersom profeten ﷺ endast gick in i ihram vid miqat. Det är en plikt för den muslimska gemenskapen att följa hans ﷺ exempel i detta,

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1524), och Muslim, nummer (1181).

liksom i andra religiösa angelägenheter, i enlighet med Allahs, den upphöjdes, ord:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ...﴾

"Allahs sändebud är verkligen en utmärkt förebild för er..." (33:21). Profeten ﷺ sa även under avskedsvallfärden:

«خُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ».

"Ta era riter av mig"¹.

Den som däremot beger sig till Mecka utan att avse att utföra hajj eller umrah, såsom en handelsman, vedhuggare, kurir och liknande, är inte skyldig att träda in i ihram, såvida han inte själv önskar att göra det. Detta är på grund av profetens ﷺ ord i den tidigare nämnda hadithen, när han nämnde miqat-platserna:

«هُنَّ لَهُنَّ، وَلَمْ يَأْتِ عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِ أَهْلِيهِنَّ، مِمَّنْ أَرَادَ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ».

"Dessa är för deras folk, och för den som kommer dit från annat håll med avsikt att utföra hajj och umrah"². Detta innebär att den som passerar miqat-platserna, men inte avser att utföra hajj eller umrah, inte behöver gå in i ihram.

Detta visar Allahs nåd över sina tjänare och hur han har underlättat för dem, och honom tillkommer allt lov och all tacksamhet för detta. Detta styrks av

¹ Återberättad av Muslim, nummer (1297).

² Tidigare angiven.

att profeten ﷺ, när han anlände till Mecka under erövringsåret, inte trädde in i ihram. Han inträdde istället i staden med en hjälm på huvudet, då hans avsikt inte var att utföra hajj och umrah, utan att inta staden och rensa den från all avgudadyrkan.

Vad gäller den som har sin bostad på en plats som ligger närmare Mecka än miqat-platserna, såsom invånarna i Jiddah, Umm as-Salam, Bahrah, al-Shara'i', Badr, Masturah och liknande platser, behöver han inte bege sig till någon av de fem tidigare nämnda miqat-platserna. Hans bostad är istället hans miqat, och han ska gå in i ihram därifrån för den hajj eller umrah han avser att utföra. Och om han har en annan bostad utanför en miqat-plats, har han valet att gå in i ihram antingen från miqat-platsen, eller från sin bostad som ligger närmare Mecka än miqat-platsen; detta på grund av den allmänna innebörden av profetens ﷺ uttalande i hadithen från Ibn 'Abbas (må Allah vara nöjd med honom), när han nämnde miqat-platserna och sa:

«فَمَنْ كَانَ دُونَهُنَّ، فَمَهْلُهُ مِنْ أَهْلِهِ، وَكَذَلِكَ حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ يُهْلُونَ مِنْ مَكَّةَ».

"Den som är innanför dessa ska gå in i ihram¹ från sitt hem, och på samma sätt går även Meckas invånare in i ihram från Mecka"². Återberättad av al-

¹ Fa-muhalluhu: d.v.s. hans reciterande av talbiyah från platsen för hans ihram.

² Del av den föregående hadithen.

Bukhari och Muslim.

Men den som avser att utföra umrah och befinner sig inom al-Haram, måste bege sig ut till al-Hill och gå in i ihram för umrah därifrån; eftersom profeten ﷺ, när Aisha bad honom om att få utföra umrah, beordrade hennes bror Abdurrahman att ta henne till al-Hill för att hon skulle gå in i ihram därifrån. Detta visar att den som utför umrah inte går in i ihram för umrah från al-Haram, utan istället från al-Hill.

Denna hadith specificerar den föregående hadithen från Ibn Abbas, och visar vad profeten ﷺ avsåg med sitt uttalande:

«حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ يُهْلُونَ مِنْ مَكَّةَ».

"Även Mekkas folk inleder sin ihram från Mekka"¹. Detta avser att uttala intentionen för hajj, inte för 'umrah. För om det hade varit tillåtet att uttala intentionen för umrah inifrån al-Haram, skulle Aisha ha fått tillåtelse till det och inte ha blivit ålagd att bege sig ut till al-Hill. Detta är en uppenbar sak, och det är åsikten hos majoriteten av de lärda. Det är även den säkraste hållningen för den troende, eftersom man då handlar i enlighet med båda haditherna.

Vad gäller den sedvänja hos vissa människor att ofta utföra umrah efter hajj från al-Tan'im, al-

¹ Källhänvisning tidigare angiven.

Ji'ranah eller andra platser, trots att de redan har utfört umrah före hajj, så finns det inget bevis för dess legitimitet. Snarare tyder bevisen på att det är bäst att avstå från det, eftersom profeten ﷺ och hans följeslagare inte utförde umrah efter att ha slutfört hajj. Aisha utförde endast umrah från al-Tan'im eftersom hon, på grund av menstruation, inte hade kunnat utföra 'umrah med de andra vid ankomsten till Mecka. Därför bad hon profeten ﷺ att få utföra 'umrah i stället för den umrah som hon hade gått in i ihram för från miqat, vilket profeten ﷺ beviljade henne. Hon erhöll därmed två umrahs: den umrah som ingick i hennes hajj, och denna umrah al-mufradah. För den som befinner sig i samma situation som Aisha är det således inget fel med att utföra umrah efter att ha slutfört hajj, i enlighet med samtliga bevis och för att underlätta för muslimerna.

Det råder ingen tvekan om att när pilgrimer utför en ytterligare umrah efter att ha slutfört hajj – utöver den umrah med vilken de anlände till Mecka – är det betungande för alla och orsakar mycket trängsel och olyckor, samtidigt som det strider mot profetens ﷺ vägledning och sunnah. Och Allah är den som ger framgång.

Kapitel

Om bestämmelsen för den som anländer till miqat utanför hajj-månaderna.

För den som anländer till miqat, finns det två situationer:

För den som anländer dit utanför hajj-månaderna, såsom under Ramadan och Sha'ban, är det sunnah för denne att gå in i ihram för umrah. Han gör då avsikten i sitt hjärta och uttalar med sin tunga, och säger: "Labbayka 'umrah" eller "Allahumma labbayka 'umrah". Sedan uttalar han profetens ﷺ talbiyah, som är:

«لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ».

"Labbayk Allahumma Labbayk, Labbayka la sharika laka Labbayk, innal-hamda wan-ni'mata laka wal-mulk, la sharika lak." (Jag besvarar ditt kall, Allah! Jag besvarar ditt kall. Jag besvarar ditt kall, du har ingen vid din sida, jag besvarar ditt kall. All lovprisning, alla välsignelser och all makt tillhör dig. Du har ingen vid din sida)¹. Han reciterar rikligt talbiyah och minns Allah, tills han når Kaba. När han har nått Kaba upphör han med talbiyah, utför tawaf runt Kaba sju varv och ber två rak'ah bakom maqam. Därefter beger han sig till al-Safa och utför

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1549), och Muslim, nummer (1184).

sa'y mellan al-Safa och al-Marwah sju varv. Därefter rakar han sitt huvud eller klipper håret kort. Därmed är hans umrah fullbordad, och allt som var förbjudet för honom genom ihram blir tillåtet.

Den andra situationen: Att man anländer till miqat under vallfärdens månader, vilka är: Shawwal, Dhu al-Qa'dah och de tio första dagarna av Dhu al-Hijjah.

En sådan person ges valet mellan tre alternativ: hajj för sig, umrah för sig eller att kombinera dem; eftersom profeten ﷺ, när han anlände till miqat i Dhu al-Qa'dah under avskedsvallfärden, gav sina följeslagare valet mellan dessa tre riter. Men sunnah för denna person är också, om han inte har med sig ett offerdjur, att gå in i ihram för umrah och utföra det som vi nämnde gällande den som anländer till miqat utanför hajj-månaderna. Detta beror på att profeten ﷺ beordrade sina följeslagare, när de närmade sig Mecka, att omvandla sin ihram till en umrah, och han betonade detta för dem väl framme i Mecka. Därför utförde de tawaf och sa'y, klippte sitt hår kort och lämnade sitt ihram-tillstånd i lydnad till hans ﷺ befallning – förutom de som hade med sig ett offerdjur, vilka profeten ﷺ beordrade att förbli i sitt ihram-tillstånd tills de lämnade det på offerdagen. Sunnah för den som har med sig ett offerdjur är att gå in i ihram för hajj och umrah tillsammans; detta eftersom profeten ﷺ

gjorde så, och han hade med sig ett offerdjur. Han befallde de av sina följeslagare som hade med sig ett offerdjur, och som hade gått in i ihram för umrah, att lägga till avsikten för hajj till sin umrah och att inte lämna sitt ihram-tillstånd förrän de lämnade det för båda samtidigt på offerdagen. Om den som har med sig ett offerdjur har gått in i ihram endast för hajj, förblir han också i sitt ihram-tillstånd tills han lämnar det på offerdagen, likt den som utför qiran.

Av detta framgår att den som inträder i ihram för enbart hajj, eller för både hajj och umrah, utan att medföra ett offerdjur, inte bör kvarstanna i sitt ihram-tillstånd. Det är snarare sunnah för denne att omvandla sin ihram till en 'umrah genom att utföra tawaf och sa'y, korta av håret och därefter lämna ihram. Detta i enlighet med profetens ﷺ befallning till de följeslagare som saknade offerdjur. Skulle personen däremot frukta att missa hajj på grund av sen ankomst, är det tillåtet att förbli i sitt ihram-tillstånd. Och Allah vet bäst.

Och om en person i ihram fruktar att han inte kommer att kunna fullfölja sin rit på grund av sjukdom, rädsla för en fiende eller liknande, är det rekommenderat för honom att vid antagandet av ihram säga: "Om något skulle hindra mig, ska mitt tillstånd av ihram upphöra där du hindrat mig." Detta baseras på hadithen från Duba'ah bint al-

Zubayr (må allah vara nöjd med henne), som sade: "Allahs sändebud! Jag avser att utföra hajj men jag är sjuk." Då sade profeten ﷺ till henne:

«حُجِّي وَاشْتَرِطِي أَنَّ عَمَلِي حَيْثُ حَبَسْتَنِي».

"Gör Hajj och ställ som villkor: 'Jag avslutar vallfärden där du hejdar mig.'"¹ Återberättad av al-Bukhari och Muslim.

Detta villkor har den nyttan att om en person i ihram-tillstånd utsätts för ett hinder – såsom sjukdom eller en fientlig blockad – som förhindrar honom från att fullborda sina ritualer, så är det tillåtet för honom att avsluta sitt ihram-tillstånd utan att det åligger honom något.

Kapitel

Domen gällande ett barns hajj och huruvida den räknas som den obligatoriska hajj.

Hajj är giltig för en ung pojke och en ung flicka; enligt vad som återberättats i Sahih Muslim, från Ibn 'Abbas (må Allah vara nöjd med dem), att en kvinna lyfte upp en ung pojke till profeten ﷺ och sa: "Allahs sändebud! Finns det en hajj för den här?" Då sa han:

«نَعَمْ، وَلَكِ أَجْرٌ».

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (5089) och Muslim, nummer (1207).

"Ja, och du får belöning"¹.

Och i Sahih al-Bukhari berättade al-Sa'ib bin Yazid (må Allah vara nöjd med honom) att: "Jag vallfärdade med profeten ﷺ när jag var sju år"². Men denna hajj befriar dem inte från den obligatoriska hajj.

Hajj är likaså giltig för den manlige och den kvinnliga slaven, men den uppfyller inte deras skyldighet att utföra den obligatoriska hajj, i enlighet med vad som har fastställts i en hadith från Ibn Abbas (må Allah vara nöjd med dem), att profeten ﷺ sa:

«أَيُّمَا صَبِيٍّ حَجَّ، ثُمَّ بَلَغَ الْحِنْثَ، فَعَلَيْهِ أَنْ يَحُجَّ حَجَّةً أُخْرَى، وَأَيُّمَا عَبْدٍ حَجَّ، ثُمَّ أُعْتِقَ، فَعَلَيْهِ حَجَّةٌ أُخْرَى».

"Varje pojke som utför hajj och sedan når puberteten måste utföra ytterligare en hajj, och varje slav som utför hajj och sedan blir frigiven måste utföra ytterligare en hajj"³. Återberättad av Ibn Abi Shaybah och al-Bayhaqi med en godtagbar berättarkedja.

Om en pojke inte har nått urskiljningsåldern, ska hans förmyndare fatta avsikten för ihram å hans vägnar, klä av honom sydda kläder och uttala talbiyah för honom. Därmed inträder pojken i

¹ Återberättad av Muslim, nummer (1336).

² Återberättad av al-Bukhari, nummer (1858).

³ Återberättad av Ibn Abi Shaybah, (4/444).

ihram och omfattas av samma förbud som en vuxen man i ihram. På samma sätt ska förmyndaren för en flicka under urskiljningsåldern fatta avsikten och uttala talbiyah för henne, varpå hon inträder i ihram och omfattas av samma förbud som en vuxen kvinna i ihram. Båda barnen bör ha rena kläder och kroppar under tawaf, då tawaf liknas vid bönen och rituell renhet är ett villkor för dess giltighet.

Om pojken och flickan har nått urskiljningsåldern, inträder de i ihram med sin förmyndares tillstånd och utför vid inträdet samma handlingar som en vuxen, såsom ghusl, parfymering och liknande. Deras förmyndare – vare sig det är fadern, modern eller någon annan – är den som ansvarar för deras angelägenheter och tillvaratar deras intressen. Förmyndaren utför de riter som barnen inte själva förmår, såsom stenkastningen (ramy al-jamarat), medan barnen själva är skyldiga att utföra de övriga momenten, såsom vistelsen vid Arafat, övernattningen i Mina och Muzdalifah samt tawaf och sa'y. Om de inte förmår att utföra tawaf och sa'y, ska tawaf och sa'y utföras för dem medan de bärs. Det bästa för den som bär dem är att inte utföra tawaf och sa'y gemensamt för sig själv och dem. Istället bör han avse att tawaf och sa'y är för deras räkning, och sedan utföra en separat tawaf och en separat sa'y för sin egen del. Detta för att iaktta försiktighet i sin

dyrkan och i enlighet med den ädla hadithen:

«دَعْ مَا يَرِيْبُكَ إِلَى مَا لَا يَرِيْبُكَ».

"Lämna det som väcker tvivel för det som inte väcker tvivel"¹. Om den som bär ett barn har avsikten att tawaf ska gälla för både sig själv och barnet, är detta giltigt enligt den mest korrekta av de två lärda åsikterna. Detta grundar sig på att profeten ﷺ inte beordrade den kvinna som frågade honom om barnets hajj att utföra tawaf enbart för barnet. Hade detta varit en skyldighet, skulle han ﷺ ha klargjort det. Och Allah är den som ger framgång.

Pojkar och flickor som uppnått urskiljningsåldern bör uppmanas att rena sig från både rituell och fysisk orenhet innan de påbörjar tawaf, precis som en vuxen i ihram. Det är inte obligatoriskt för förmyndaren till ett ungt barn att låta barnet träda in i ihram, utan det betraktas som en frivillig handling. Om förmyndaren väljer att göra det erhåller denne en belöning, och om han avstår vilar ingen skuld över honom. Och Allah vet bäst.

¹ Återberättad av al-Tirmidhi, nummer (2518).

Kapitel

Om det förbjudna under ihram och vad som är tillåtet att göra för den som är i ihram.

Den som är i ihram-tillstånd – oavsett om det är en man eller kvinna – får inte avlägsna något av sitt hår, klippa sina naglar eller använda parfym.

Det är inte heller tillåtet för en man att bära sydda klädesplagg som är formade efter kroppen, vare sig helt eller delvis, såsom en skjorta, undertröja, byxor, lädersockor eller strumpor. Om han däremot inte hittar ett höftskynke är det tillåtet för honom att bära byxor. Likaså får den som inte hittar sandaler bära lädersockor utan att behöva klippa i dem, i enlighet med den bekräftade hadithen från Ibn Abbas (må Allah vara nöjd med dem båda) i de två sahih-samlingarna, att profeten ﷺ sade:

«مَنْ لَمْ يَجِدْ نَعْلَيْنِ، فَلْيَلْبَسْ خُفَّيْنِ، وَمَنْ لَمْ يَجِدْ إِزَارًا، فَلْيَلْبَسْ سَرَاوِيلَ».

"Den som inte finner sandaler ska bära khuff (lädersockor), och den som inte finner en izar (höftskynke) ska bära byxor"¹.

Vad gäller det som återberättas i hadithen från Ibn Umar om befallningen att skära ned sina khuff om man behöver bära dem i avsaknad av sandaler,

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1841), och Muslim, nummer (1179).

så är denna befallning upphävd. Detta eftersom profeten ﷺ föreskrev detta i Medina när han fick frågan om vad en muhrim får bära för kläder. Senare, när han talade till folket vid 'Arafat, tillät han bärandet av khuff om man saknar sandaler utan att beordra att de skulle skäras ned. Vid denna predikan närvarade även de som inte hade hört hans tidigare svar i Medina. Att fördröja ett klargörande bortom den tidpunkt då det behövs är inte tillåtet, vilket är en vedertagen princip inom usul al-hadith och fiqh. Därmed är det fastställt att befallningen om att skära ned dem är upphävd; om det hade varit obligatoriskt skulle profeten ﷺ ha klargjort det. Och Allah vet bäst.

Det är tillåtet för den som är i ihram att bära khuff som inte täcker anklarna, då dessa faller under samma kategori som sandaler.

Det är tillåtet att knyta höftskynket och att fästa det med en tråd eller liknande, då det saknas bevis som tyder på att detta skulle vara förbjudet.

Det är tillåtet för den som är i ihram att tvätta sig, tvätta sitt huvud och klia det vid behov, förutsatt att det görs varsamt och försiktigt. Skulle något hår falla av hans huvud som en följd av detta, så har han inte syndat.

Det är förbjudet för kvinnan i ihram att bära något sytt för sitt ansikte, såsom burqa och niqab, eller för sina händer, såsom handskar; för profeten

ﷺ sa:

«وَلَا تَتَّقِبِ الْمَرْأَةُ الْمُحْرِمَةَ، وَلَا تَلْبِسِ الْقُفَّازَيْنِ».

"En kvinna i ihram får inte använda niqab, och inte heller bära handskar"¹ Återberättad av al-Bukhari. Qaffaz är handskar gjorda av ull, bomull eller liknande.

Utöver det är det tillåtet för henne att bära andra formsydda plagg; såsom skjortor, byxor, lädersockor, strumpor och liknande.

Likaså är det tillåtet för henne att sänka sin slöja över sitt ansikte när hon behöver det, utan att fästa den, och om slöjan vidrör hennes ansikte så är det inget fel i det; Aisha (må Allah vara nöjd med henne) sa: "Ryttare brukade passera oss medan vi var med Allahs sändebud ﷺ i ihram. När de kom i jämnhöjd med oss drog en av oss ned sin jilbab från huvudet över ansiktet, och när de hade passerat oss lyfte vi bort den"². Återberättad av Abu Dawud och Ibn Majah, och al-Daraqutni återberättade en liknande från Umm Salamah.

Det är även tillåtet att hon täcker sina händer med sin klädsel eller något annat, och det är en plikt för henne att täcka sitt ansikte och sina händer när hon befinner sig i sällskap av främmande män, eftersom hon är en 'awrah. Detta är baserat på

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1838).

² Återberättad av Abu Dawud, nummer (1833).

Allahs ord:

﴿...وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ...﴾

"...och inte visar mer av sin utsmyckning än vad som syns för andra än sina makar..." (24:31). Ansiktet och händerna är tveklöst bland de största prydnaderna.

Och skälet till detta är än allvarligare och större. Allah säger:

﴿...وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ...﴾

"... när ni ber [profetens hustrur] om något, låt det ske bakom ett förhänge. Detta är renare både för era egna och deras hjärtan..." (33:53).

Vad gäller den sedvänja som många kvinnor har att använda ett pannband under slöjan för att lyfta den från ansiktet, så har detta – såvitt vi vet – ingen grund i den islamiska lagstiftningen. Om det hade varit föreskrivet hade profeten ﷺ klargjort det för sitt samfund, och det hade inte varit tillåtet för honom att förbli tyst om det.

Det är tillåtet för män och kvinnor i ihram att tvätta de kläder de trätt in i ihram med från smuts eller liknande, och det är även tillåtet att byta ut dem mot andra.

Det är inte tillåtet för honom att bära något plagg som berörts av saffran eller wars; eftersom

profeten ﷺ förbjöd detta i en hadith från Ibn Umar.

Den som är i ihram ska undvika oanständigt tal, synd och dispyter. Allah säger:

﴿الْحُجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحُجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحُجِّ...﴾

"Hajj äger rum under de kända månaderna. Den som förpliktar sig att vallfärda under dem ska avhålla sig från sexuellt umgänge [och förspel], syndande och gräl under hajj..." (2:197).

Det har autentiskt återberättats att profeten ﷺ sa:

«مَنْ حَجَّ، فَلَمْ يَرْفُثْ، وَلَمْ يَفْسُقْ، رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ».

"Den som utför hajj, utan att vara oanständig eller syndig, återvänder som den dag hans moder födde honom"¹. Al-rafth syftar på samlag samt på oanständigheter i tal och handling, al-fusuq på synder, och al-jidal på dispyter baserade på falskhet eller det som är meningslöst. Vad gäller dispyter som förs på bästa sätt för att synliggöra sanningen och motbevisa det felaktiga, så är det inget fel med det, utan det är snarare påbjudet; i enlighet med Allahs ord:

﴿ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ...﴾

"Uppmana [människorna] att följa din Herres

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1521), och Muslim, nummer (1350).

väg genom vishet och vänliga förmaningar, och debattera med dem på ett föredömligt sätt..." (16:125).

Det är förbjudet för mannen i ihram att täcka sitt huvud med något som sitter direkt på det, såsom en huvudbonad, huvudsjal, turban eller liknande, och likaså sitt ansikte; eftersom profeten ﷺ sade om den som föll från sitt riddjur på Arafadagen och dog:

«اغسلوه بماءٍ وسدرٍ، وكفنوه في ثوبيه، ولا تحمروا رأسه، ولا وجهه، فإنه يُبعث يوم القيامة ملبياً».

"Tvätta honom med vatten och sidr och svep in honom i hans två plagg. Täck inte över hans huvud eller hans ansikte, för han kommer att återuppväckas på uppståndelsens dag medan han uttalar talbiyah."¹ Återberättad av al-Bukhari och Muslim, och detta är Muslims ordalydelse.

Vad beträffar att söka skugga under ett biltak, ett parasoll eller liknande, är det inte fel med det, precis som att söka skugga under ett tält eller ett träd; eftersom det har bekräftats i en autentisk hadith att profeten ﷺ skuggades av ett klädesplagg när han kastade stenarna vid Jamrat al-'Aqabah, och det är även autentiskt återberättat från honom ﷺ att ett tält restes åt honom i Namirah, och han stannade under det tills solen hade passerat zenit

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1521), och Muslim, nummer (1350).

på 'Arafah-dagen.

Det är förbjudet för män och kvinnor i ihram-tillstånd att döda landlevande villebråd, hjälpa till med det, skrämma bort det från sin plats, ingå äktenskap, ha samlag, fria till kvinnor och ha fysisk kontakt med dem med åtrå; detta enligt en hadith från Uthman, att profeten ﷺ sa:

«لَا يَنْكِحُ الْمُحْرِمُ وَلَا يُنْكَحُ وَلَا يَخْطُبُ».

"En person i ihram får inte gifta sig, inte viga andra och inte heller fria".¹ Återberättad av Muslim.

Om du bär sydda kläder, täcker huvudet eller använder parfym på grund av glömska eller okunnighet om reglerna, behöver du inte ge någon fidyah. Du måste dock ta av dig plagget eller tvätta bort parfymen så snart du påminns om det eller får kännedom om vad som gäller. Detsamma gäller den som råkar raka huvudet, klippa håret eller naglarna av misstag eller okunnighet – enligt den mest korrekta åsikten krävs ingen kompensation för detta.

Det är förbjudet för en muslim – oavsett om personen befinner sig i ihram eller inte, och oavsett om det är en man eller kvinna – att döda vilt inom det heliga området (al-Haram). Det är även förbjudet att medverka till att ett djur dödas, till exempel genom att räcka över ett jaktredskap eller

¹ Återberättad av Muslim, nummer (1409).

peka ut djuret.

Det är förbjudet att skrämma bort vilt från sin plats, att hugga ner träd eller bryta gröna växter inom det heliga området (al-Haram). Det är också förbjudet att plocka upp föremål som någon har tappat, såvida man inte har för avsikt att leta rätt på ägaren och lämna tillbaka dem. Detta beror på att profeten ﷺ sa:

«فَإِنَّ هَذَا الْبَلَدَ - يَعْنِي مَكَّةَ - حَرَامٌ بِحُرْمَةِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، لَا يُعْصَدُ شَوْكُهُ، وَلَا يُتَفَرَّ صَيْدُهُ، وَلَا يُلْتَقَطُ لُقْطَتُهُ إِلَّا مَنْ عَرَفَهَا، وَلَا يُجْتَلَى خَلَاهَا».

"Denna stad (Mecka) har gjorts helig av Allah fram till domedagen. Man får inte bryta dess törnen, skrämma bort dess vilt eller plocka upp föremål som någon tappat, såvida man inte tänker tillkännage det för att hitta ägaren. Man får inte heller skära ner dess gräs."¹ Återberättad av al-Bukhari och Muslim.

Al-munshid syftar på den som efterlyser en ägare, och al-khala avser färskt gräs. Både Mina och Muzdalifah är belägna inom det heliga området (al-Haram), medan Arafah ligger utanför dess gränser.

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1834), och Muslim, nummer (1353).

Kapitel

Vad pilgrimen gör vid ankomsten till Mecka, samt en beskrivning av tawaf och hur den utförs efter inträdet i den heliga moskén.

När pilgrimen anländer till Mecka är det rekommenderat att han tvagar sig före inträdet, då profeten ﷺ gjorde så. Vid ankomst till den heliga moskén är det sunnah att stiga in med höger fot och säga: "Bismillah, was-salatu was-salamu 'ala rasulillah, a'udhu billahil-'Adhim, wa bi wajhihil-Karim, wa sultanihil-Qadim, minal-shaytanil-rajim, Allahummaf-tah li abwaba rahmatik" (I Allahs namn, och må Allahs frid och välsignelser vara över Allahs sändebud. Jag söker skydd hos Allah den Väldige, vid hans ärofulla ansikte och hans eviga makt, från den förkastade djävulen. Allah! Öppna din barmhärtighets portar för mig). Denna åkallan läses vid inträde i alla moskéer, då det såvitt jag vet inte finns någon specifik bön för just den heliga moskén som är autentiskt återberättad från profeten ﷺ.

När han når Kaba upphör han med talbiyah innan han påbörjar tawaf, förutsatt att han utför tamattu' eller umrah. Därefter beger han sig mot den svarta stenen, vänder sig mot den, vidrör den med sin högra hand och kysser den om det är

möjligt utan att skada andra genom trängsel. När han vidrör den säger han: "Bismillahi wallahu akbar", eller: "Allahu akbar". Om det är svårt att kyssa den, ska han vidröra den med sin hand eller en stav eller liknande, och kyssa det han vidrörde den med. Om det är svårt att vidröra den, ska han peka mot den och säga: "Allahu akbar", utan att kyssa det han pekar med. Ett villkor för att tawaf ska vara giltig är att den som utför den är rituellt ren från både mindre och större orenhet. Tawaf liknar bönen, med undantaget att det är tillåtet att tala under utförandet. Man ska ha Kaba på sin vänstra sida under hela sin tawaf. Om man i början av sin tawaf säger: "Allahumma imanana bika, wa tasdiqan bikitabika, wa wafa'an bi'ahdika, wattiba'an lisunnati nabiyyika Muhammad ﷺ". (Allah! Med tro på dig, med bekräftelse av din bok, i uppfyllande av ditt förbund och i efterföljd av din profet Muhammeds ﷺ sunnah), är det en god handling, då detta har återberättats från profeten ﷺ. Man ska utföra tawaf i sju varv. Under de tre första varven av den första tawaf – den som utförs vid ankomsten till Mecka – ska man gå med raska, korta steg; detta gäller oavsett om man är där för umrah, utför tamattu', har inträtt i ihram för enbart hajj, eller kombinerar hajj med umrah. Under de återstående fyra varven går man i normal takt. Varje varv både påbörjas och avslutas vid den

svarta stenen.

Att gå skyndsamt innebär att man rör sig raskt med korta steg, och det rekommenderas för pilgrimen att blotta sin högra axel under hela denna tawaf, men inte vid någon annan. Idtiba' innebär att man placerar mitten av det övre skynket under sin högra armhåla och lägger båda dess ändar över sin vänstra axel.

Om han tvivlar på antalet varv ska han utgå ifrån det säkra, vilket är det lägre antalet. Om han till exempel är osäker på om han har gått tre eller fyra varv, ska han räkna dem som tre. Samma princip tillämpas under sa'y.

Efter att ha avslutat denna tawaf ska han ta på sig sitt skynke och lägga det över sina axlar så att dess ändar vilar mot bröstet, innan han ber tawafs två rak'ah.

Kvinnor ska även varnas för att visa sig sminkade eller parfymerade, samt för att inte täcka sig ordentligt. Det är en plikt för dem att vara täckta och avstå från utsmyckning i miljöer där de vistas bland män, då de utgör en prövning och frestelse. Kvinnans ansikte är hennes främsta prydnad, och det är därför inte tillåtet för henne att visa det för andra än sina mahram, i enlighet med Allahs ord:

﴿...وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ...﴾

"...och inte visa mer av sin utsmyckning än vad

som syns för andra än sina makar..."

(24:31). Det är inte tillåtet för dem att visa sina ansikten när de kysser den svarta stenen om män kan se dem. Om det inte är möjligt för dem att vidröra och kyssa stenen utan svårighet, får de inte trängas med männen. Istället bör de utföra tawaf bakom dem; detta är bättre för dem och ger en större belöning än att utföra tawaf nära Kaba och samtidigt trängas med män. Al-raml och al-idtiba' är inte föreskrivet i någon annan tawaf än denna, inte heller under sa'y, och gäller inte för kvinnor. Detta beror på att profeten ﷺ endast utförde al-raml och al-idtiba' under den första tawaf han gjorde vid ankomsten till Mecka. Under tawaf ska man vara rituellt ren, undergiven sin Herre och ödmjuk inför honom.

Det är rekommenderat att man under sin tawaf ofta ägnar sig åt åminnelse av Allah och åkallan, och det är även gott att recitera ur Koranen. Ingen specifik form av åminnelse eller åkallan är obligatorisk under denna tawaf, vid andra typer av tawaf eller under sa'y.

När det gäller de bruk som vissa har infört, att tillägna varje varv av tawaf eller sa'y särskilda åkallelser eller böner, så saknar detta grund. Det är istället tillräckligt med vilken åkallan eller bön som helst. När pilgrimen passerar det jemenitiska hörnet vidrör han det med sin högra hand och

säger: "Bismillahi wa Allahu akbar", utan att kyssa det. Om det är svårt för honom att vidröra hörnet, fortsätter han sin tawaf utan att peka mot det eller säga: "Allahu akbar" när han passerar; detta då det, såvitt vi vet, inte finns bekräftat från profeten ﷺ. Mellan det jemenitiska hörnet och den svarta stenen rekommenderas han att säga:

(...رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ)

"Rabbana atina fid-dunya hasanatan wa fil-akhirati hasanatan wa qina 'adhaban-nar."

(Herre! Skänk oss det goda i det här livet och det goda i det kommande livet, och skydda oss från eldens straff!) (2:201). Och varje gång han passerar den svarta stenen vidrör han den och pussar den, och säger: "Allahu akbar". Om det inte är möjligt att vidröra och pussa den, pekar han mot den varje gång han passerar den och säger: "Allahu akbar".

Det går bra att utföra tawaf bakom Zamzam och Maqam, särskilt om det är trångt. Hela moskén kan användas för tawaf, och det är giltigt även om man går i korridorerna. Det är dock bättre att utföra tawaf nära Kaba om det finns utrymme.

När han har avslutat sin tawaf ska han be två rak'ah bakom Maqam om det är möjligt. Om detta inte går på grund av trängsel eller liknande, kan han be dem var som helst i moskén. Det rekommenderas att han i dessa båda rak'ah

reciterar följande efter al-Fatihah:

﴿قُلْ يَتَايِبُهَا الْكُفْرُونَ﴾

"Säg: 'Ni otrogna!'" (109:1) I den första rak'ah och:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾

"Säg: 'Han är Allah, den Ende.'" (112:1) I den andra rak'ah – detta är att föredra, men om han reciterar något annat är det inget fel med det. Därefter vänder han sig mot den svarta stenen och vidrör den med sin högra hand om det är möjligt, för att följa profetens ﷺ exempel.

Sedan går han ut till Safa från dess port, varpå han går upp på den eller ställer sig vid den. Det är bättre att gå upp på Safa om det är möjligt, och vid början av det första varvet reciterar han Allahs ord:

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ...﴾

"Innas-Safa wal-Marwata min sha'a'irillah..."

(al-Ṣafā och al-Marwā hör förvisso till Allahs minnesmärken...) (2:158).

Det är rekommenderat att han vänder sig mot qiblah på Safa, lovprisar Allah, upphöjer honom och säger: "La ilaha illallah, wallahu akbar, la ilaha illallahu wahdahu la sharika lah, la hul-mulku wa la hul-hamdu, wa huwa 'ala kulli shay'in qadir, la ilaha illallahu wahdah, anjaza wa'dah, wa nasara 'abdah, wa hazamal-ahzaba wahdah" (Det finns

ingen gud [värd dyrkan] utom Allah, och Allah är den störste. Det finns ingen gud [värd dyrkan] utom Allah, han är en och han har ingen vid sin sida. Till honom hör herraväldet och all lovpris och han har makt över allt. Det finns ingen gud [värd dyrkan] utom Allah, han är den ende. Han uppfyllde sitt löfte, gav seger åt sin tjänare och besegrade fiendegrupperna ensam), Sedan åkallar han Allah med händerna höjda och upprepar denna åkallan tre gånger. Därefter går han ner mot Marwah tills han når den första gröna markeringen; då springer mannen tills han når den andra markeringen. För kvinnan är det däremot inte föreskrivet att skynda mellan de två markeringarna, eftersom hon ska vara täckt; istället ska hon gå under hela sa'y. Sedan går han och bestiger Marwah eller stannar vid den. Det är bättre att bestiga den om det är möjligt, varefter han på Marwah säger och gör detsamma som han sade och gjorde på Safa, med undantag för recitationen av versen. Det vill säga:

(إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ...)

"Innas-Safa wal-Marwata min sha'a'irillah..."

(al-Şafā och al-Marwā hör förvisso till Allahs minnesmärken...) (2:158). Detta föreskrivs enbart vid bestigningen av Safa under den första rundan, i efterföljelse av profeten ﷺ. Sedan stiger han ned, går där man ska gå och skyndar där man ska skynda

tills han når Marwah. Detta görs sju gånger; färden dit är en runda och färden tillbaka är en runda, eftersom profeten ﷺ gjorde det som nämnts och sa:

«خُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ».

"Ta emot era riter från mig"¹. Det rekommenderas att man under sin sa'y ofta ägnar sig åt åminnelse och åkallan efter förmåga, samt att man är rituellt ren från både större och mindre orenhet. Även om man utför sa'y utan rituell renhet är det giltigt. Om en kvinna får sin menstruation eller har avslag efter att ha utfört tawaf, bör hon ändå utföra sa'y och det är giltigt för henne, eftersom rituell renhet inte är ett villkor för sa'y utan endast rekommenderat, som tidigare nämnts.

När man fullbordat sa'y ska man antingen raka huvudet eller klippa håret kort, men för män är rakning att föredra. Om man väljer att klippa det kort och spara rakningen till hajj, är det en god handling. Om ankomsten till Mecka sker nära inpå hajj, är det bättre att bara klippa håret kort, så att man kan raka hela huvudet under själva hajj. Detta beror på att profeten ﷺ, när han och hans följeslagare anlände till Mecka den fjärde dagen i dhul-hijjah, befallde dem som inte fört med sig ett offerdjur att lämna sitt ihram-tillstånd och klippa håret kort; han befallde dem inte att raka det. Vid

¹ Dess källa har tidigare angivits.

kortklippning måste håret klippas över hela huvudet; det räcker inte att bara klippa en del av det, precis som det inte räcker att bara raka en del. För kvinnor är det endast föreskrivet att klippa håret kort. Det som åligger henne är att klippa motsvarande en fingertopps längd, eller mindre, från varje fläta. En fingertopp motsvarar den yttersta leden på fingret, och kvinnan bör inte klippa mer än så.

När den som befinner sig i ihram har utfört det ovannämnda är hans umrah fullbordad, och allt som tidigare var förbjudet under ihram blir då tillåtet. Undantaget är om han har fört med sig ett offerdjur; i så fall förblir han i sitt ihram-tillstånd tills han lämnar det för både hajj och umrah tillsammans.

Vad gäller den som har iklätt sig ihram för enbart hajj (ifrad) eller för hajj och umrah tillsammans (qiran), är det sunnah för honom att ändra sin avsikt till 'umrah och utföra samma handlingar som den som gör tamattu'. Undantaget är om han har fört med sig ett offerdjur. Detta då profeten ﷺ befallde sina följeslagare att göra så och sa:

«لَوْلَا أَنِّي سَفْتُ الْهَدْيَ لَأَخَلْتُ مَعَكُمْ».

"Hade jag inte fört med mig offerdjuret, hade jag lämnat invigningstillståndet med er"¹.

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1568).

Om en kvinna får sin menstruation eller har avslag efter att ha iklätt sig ihram för umrah, bör hon varken utföra tawaf runt Kaba eller sa'y mellan Safa och Marwa förrän hon har blivit rituellt ren. När hon blivit ren utför hon tawaf och sa'y, klipper sitt hår och fullbordar därmed sin umrah.

Om hon inte skulle bli ren före tarwiyah-dagen, bör hon gå in i ihram för hajj från den plats där hon befinner sig och bege sig med de andra pilgrimerna till Mina. Hon blir då en pilgrim som förenar hajj och 'umrah (qiran). Hon utför allt det som pilgrimerna gör, såsom vistelsen på 'Arafah, vid al-Mash'ar, stenkastningen (ramy al-jimar), övernattningen i Muzdalifah och Mina, offrandet av hady samt klippning av håret.

När hon sedan blivit ren utför hon tawaf runt Kaba och sa'y mellan Safa och Marwa – en enda tawaf och en enda sa'y – vilket är giltigt för både hennes hajj och 'umrah. Detta är i enlighet med hadithen från Aisha, som fick sin menstruation efter att ha iklätt sig ihram för umrah, varpå profeten ﷺ sa till henne:

«أَفْعَلِي مَا يَفْعَلُ الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ حَتَّى تَطْهُرِي».

"Gör allt som pilgrimerna gör, förutom att du inte utför tawaf runt huset [Kaba] förrän du har blivit ren"¹. Återberättad av al-Bukhari och Muslim.

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (305), och Muslim, nummer (1211).

Om en kvinna som har menstruation eller avslag utför stenkastningen på offerdagen och klipper sitt hår, blir allt som var förbjudet under ihram åter tillåtet för henne – såsom parfym och liknande – med undantag för intimt umgänge med maken, fram tills hon fullbordat sin hajj likt andra rena kvinnor. När hon väl har blivit ren och utfört tawaf och sa'y, blir det även tillåtet för henne att vara intim med sin make.

Kapitel

Gällande bestämmelsen om att gå in i ihram för hajj på den åttonde dagen i dhul-hijjah och att bege sig till Mina.

På tarwiyah-dagen, den åttonde dagen i dhul-hijjah, rekommenderas de som befinner sig i Mecka och inte är i ihram, samt stadens invånare som ska göra hajj, att ikläda sig ihram för hajj från sina boplatser. Detta beror på att profetens ﷺ följeslagare befann sig i al-Abtah och på hans ﷺ befallning gick de in i ihram därifrån på tarwiyah-dagen. Profeten ﷺ befälde dem inte att bege sig till Kaba eller till mizab för att gå in i ihram, och han befälde dem inte heller att utföra någon avskedstawaf innan de begav sig till Mina. Om detta hade varit föreskrivet skulle han ha lärt dem det, och all godhet ligger i att följa profeten ﷺ och hans följeslagare (må Allah vara nöjd med dem).

Det rekommenderas att man tvättar sig, gör sig ren och parfymerar sig inför sin ihram för hajj, på samma sätt som man gör inför sin ihram från miqat. Efter att de har gått in i ihram för hajj är det sunnah att bege sig till Mina på tarwiyah-dagen, antingen före eller efter middagstid. De bör rikligt recitera talbiyah fram till dess att de stenar jamrat al-'aqaba. I Mina ber de böerna dhuhur, 'asr, maghrib, 'isha och fajr. Det är sunnah att varje bön bes vid sin rätta tid, förkortad men utan att slås samman med nästa bön – med undantag för maghrib och fajr, som inte förkortas.

Det är ingen skillnad mellan de som bor i Mecka och andra pilgrimer, eftersom profeten ﷺ bad förkortade böner tillsammans med folket från Mecka och övriga i Mina, 'Arafah och Muzdalifah. Han påbjöd inte heller folket från Mecka att be sina böner fullt ut; om det hade varit obligatoriskt för dem, skulle han ha förtydligat det för dem.

Därefter, efter soluppgången på 'Arafah-dagen, beger sig pilgrimen från Mina till 'Arafat. Det är sunnah att göra ett uppehåll i Namirah fram till middagstid, om det är möjligt, eftersom profeten ﷺ gjorde så.

När solen har passerat sin högsta punkt är det föreskrivet enligt sunnah att imamen eller dennes ställföreträdare håller en predikan som passar situationen. I den klargör han vad som åligger

pilgrimen under denna dag och framöver. Han uppmanar dem till gudsfruktan, att bekräfta Allahs enhet och att vara uppriktiga i alla handlingar. Han varnar dem också för det som Allah har förbjudit och uppmanar dem att hålla fast vid Allahs bok och hans profets ﷺ sunnah, samt att döma efter dem i alla angelägenheter; allt detta för att följa profetens ﷺ exempel. Därefter ber de dhuhr- och 'asr-bönerna förkortade och sammanslagna vid tiden för den första bönen, med ett adhan och två iqamah, i enlighet med profetens ﷺ handlingssätt. Detta har återberättats av Muslim i en hadith från Jabir (må Allah vara nöjd med honom).

Sedan ställer sig folket vid 'Arafah, och hela området är en plats för stående, förutom 'Uranah-dalen. Det är rekommenderat att vända sig mot qibla och Jabal al-Rahmah om det är möjligt. Om det inte är möjligt att vända sig mot båda, vänder man sig mot qibla även om man inte är vänd mot berget. Det är rekommenderat för pilgrimen under detta stånd att anstränga sig i åkallan av Allah, bön och ödmjukhet inför Honom, och att lyfta sina händer under bönen. Om han reciterar talbiyah eller läser något ur Koranen är det gott, och det är sunnah att ofta säga: "La ilaha illa Allah, wahdahu la sharika lah, lahu al-mulk wa lahu al-hamd, yuhyi wa yumit, wa huwa 'ala kulli shay'in qadir" (Det finns ingen gud [värd dyrkan] utom Allah, ensam utan partner.

Honom tillhör herraväldet och honom tillhör all lovprisning. Han ger liv och skänker död, och Han har makt över alla ting); detta på grund av vad som har återberättats från profeten ﷺ att han sa:

«خَيْرُ الدُّعَاءِ دُعَاءُ يَوْمِ عَرَفَةَ، وَأَفْضَلُ مَا قُلْتُ أَنَا وَالنَّبِيُّونَ مِنْ قَبْلِي: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ».

"Den bästa bönen är bönen på Arafah-dagen, och det bästa jag och profeterna före mig har sagt är: 'La ilaha illallahu wahdahu la sharika lah, lahul-mulku wa lahul-hamdu, yuhyi wa yumitu, wa huwa 'ala kulli shay'in qadir' (Det finns ingen gud [värd dyrkan] utom Allah. Han är en och han har ingen vid sin sida. Till honom hör herraväldet och all pris, han ger liv och skänker död och han har makt över allting)""¹. Det är autentiskt återberättat att profeten ﷺ även sa:

«أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ أَرْبَعٌ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ».

"Det mest älskade talet till Allah är fyra; 'Subhanallah (Allah är fri från brister), Alhamdulillah (lov och pris tillkommer Allah), La ilaha illallah (det finns ingen gud [värd dyrkan] utom Allah) och Allahu akbar (Allah är större)""².

Det är därför rekommenderat att ofta upprepa

¹ Återberättad av al-Tirmidhi, nummer (3585).

² Återberättad av Muslim, nummer (2137).

denna åkallan med ödmjukhet och ett närvarande hjärta. Det är även rekommenderat att ofta ägna sig åt de föreskrivna åkallelserna och bönera vid alla tidpunkter, särskilt i detta sammanhang på denna storslagna dag, och att man väljer de mest omfattande formerna av åkallan och bön. Bland dessa är:

* "Subhanallahi wa bihamdih, subhanallahil-'Adhim"(Allah är fri från brister och lov och pris tillkommer honom, Allah, den Våldige, är fri från brister).

﴿...لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾

"La ilaha illa anta subhanaka inni kuntu minal-dhalimin"

(Ingen gud [värd dyrkan] finns utom du – ärad vare du! Jag har verkligen gjort orätt). (21:87).

"La ilaha illa Allah, wa la na'budu illa iyyah, lahun-ni'mah wa lahul-fadl wa lahuth-thana al-hasan, la ilaha illa Allah mukhlisin lahud-din wa law karihal-kafirun"

(Det finns ingen gud [värd dyrkan] utom Allah, och vi dyrkar ingen annan än honom. Gåvorna hör till honom. Det goda hör till honom. Allt lovpris och tack tillkommer honom. Det finns ingen sann gud utom Allah; vi dyrkar endast honom, med uppriktighet, även om de otrogna ogillar det).

* "La hawla wa la quwwata illa billah" (Det finns

ingen rörelse och ingen styrka förutom med Allahs hjälp och vilja)¹.

* (...رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٥٩﴾)

"Rabbana atina fid-dunya hasanah wa fil-akhirati hasanah, wa qina adhaban-nar."

(Herre! Skänk oss det goda i det här livet och det goda i det kommande livet, och skydda oss från eldens straff!)

(2:201).

* اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلْ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَالْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ.

"Allahumma aslih li diniyalladhi huwa 'ismatu amri, wa aslih li dunyayallati fiha ma'ashi, wa aslih li akhiratiyallati fiha ma'adi, waj'alil-hayata ziyadatan li fi kulli khayr, wal-mawta rahatan li min kulli sharr."

(Allah! Förbättra min utövningen av min tro, den som är mitt skydd i alla mina angelägenheter. Förbättra mitt tillstånd i denna värld, där jag lever och verkar. Förbättra mitt tillstånd i det kommande livet, där jag senare kommer att vara. Låt livet leda till en ökning av allt gott för mig, och döden vara en befrielse från allt ont för mig)².

¹ Återberättad av Muslim, nummer (594).

² Återberättad av Muslim, från Abu Hurayra, nummer (2720).

* أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ، وَدَرْكِ الشَّقَاءِ، وَسُوءِ الْقَضَاءِ، وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ.

"A'udhu billahi min jahdil-bala', wa darakish-shaqa', wa su'il-qada', wa shamatatil-a'da'"

(Jag söker skydd hos Allah från en överväldigande prövning, från att drabbas av elände, från ett ont öde och från fiendernas skadeglädje)¹.

* اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ، وَمِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ.

"Allahumma inni a'udhu bika minal-hammi wal-hazan, wa a'udhu bika minal-'ajzi wal-kasal, wa a'udhu bika minal-jubni wal-bukhl, wa minal-ma'thami wal-maghram, wa a'udhu bika min ghalabatid-dayni wa qahrir-rijal."

(Allah! Jag söker skydd hos dig från oro och sorg, och jag söker skydd hos dig från oförmåga och lättja, och jag söker skydd hos dig från feghet och snålhet, och från synd och skulder, och jag söker skydd hos dig från att överväldigas av skulder och från andras förtryck)².

* اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ وَالْجُنُونِ وَالْجَذَامِ وَمِنْ سَيِّئِ الْأَسْقَامِ.

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (6347).

² Återberättad av Abu Dawud med detta ordval från Abu Umamah al-Ansari, utan hans ord (minal-ma'tham wal-maghram), nummer (1554).

"Allahumma inni a'udhu bika minal-barasi, wal-jununi, wal-judhami, wa min sayyi'il-asqam."

(Allah! Jag söker skydd hos dig från vitiligo, vansinne och spetälska, och från onda sjukdomar)¹.

"Allahumma inni as'alukal-'afwa wal-'afiyata fid-dunya wal-akhirah."

(Allah! Jag ber dig om förlåtelse och välgång i denna värld och i det nästa).

"Allahumma inni as'alukal-'afwa wal-'afiyata fi dini wa dunyaya wa ahli wa mali."

* (Allah! Jag ber dig om förlåtelse och välgång i min tro, mitt världsliga liv, min familj och min egendom).

* اللَّهُمَّ اسْأُرْ عَوْرَتِي وَأَمِنْ رُوعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ قُوِّي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي.

"Allahummastur 'awrati wa amin raw'ati, Allahummahfazni min bayni yadayya wa min khalfi, wa 'an yamini wa 'an shimali, wa min fawqi, wa a'udhu bi'azamatika an ughtala min tahti."

(Allah! Dölj mina brister och ge mig trygghet från det jag fruktar. Allah! Bevara mig från alla håll – framifrån, bakifrån, från höger och vänster, och ovanifrån, och jag söker skydd i din storhet från att

¹ Återberättad av Abu Dawud, från Anas (må Allah vara nöjd med honom), nummer (1554).

förgöras underifrån)¹.

* اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي جِدِّي وَهَزْلِي، وَخَطِيئِي وَعَمْدِي، وَكُلَّ ذَلِكَ عِنْدِي، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

"Allahummaghfir li jiddi wa hazli, wa khata'i wa 'amdi, wa kulla dhalika 'indi. Allahummaghfir li ma qaddamtu wa ma akhkhartu, wa ma asrartu wa ma a'lantu, wa ma anta a'lamu bihi minni. Antal-muqaddimu wa antal-mu'akhkhiru, wa anta 'ala kulli shay'in qadir."

(Allah! Förlåt mig det jag begått i allvar och på skämt, av misstag och medvetet – allt detta har jag begått. Allah! Förlåt mig det jag har gjort i det förgångna och det jag kommer att göra i framtiden, det jag gjort i hemlighet och det jag gjort öppet, och det du vet mer om än jag. Du är den som låter vissa gå före och du är den som låter andra komma efter, och du har makt över allting)².

* اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّباتَ فِي الْأَمْرِ وَالْعَزِيمَةَ عَلَى الرُّشْدِ، وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ قَلْبًا سَلِيمًا وَلِسَانًا صَادِقًا، وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا تَعْلَمُ، إِنَّكَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ.

"Allahumma inni as'alukath-thabata fil-amri

¹ Återberättad av Abu Dawud från Ibn Umar, må Allah vara nöjd med honom, nummer (5074).

² Del av en hadith återberättad av Muslim från Abu Musa al-Ash'ari (må Allah vara nöjd med honom), nummer (2719).

wal-'azimata 'alar-rushdi, wa as'aluka shukra ni'matika wa husna 'ibadatika, wa as'aluka qalban saliman wa lisanan sadiqan, wa as'aluka min khayri ma ta'lamu, wa a'udhu bika min sharri ma ta'lamu, wa astaghfiruka lima ta'lamu, innaka 'allamul-ghuyub."

(Allah! Jag ber dig om ståndaktighet i [trons] sak och beslutsamhet till rättledning, och jag ber dig om tacksamhet för din välsignelse och att få dyrka dig på bästa sätt, och jag ber dig om ett sunt hjärta och en sanningsenlig tunga, och jag ber dig om det bästa av det du känner till, och jag söker skydd hos dig från det onda du känner till, och jag ber om din förlåtelse för det du känner till. Sannerligen, du är den som har all kunskap om det fördolda)¹.

* اللَّهُمَّ رَبَّ النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ، اغْفِرْ لِي ذَنْبِي، وَأَذْهِبْ غَيْظَ قَلْبِي وَأَجِرْنِي مِنْ مُضَلَّاتِ الْفِتَنِ مَا أَحْيَيْتَنَا.

* "Allahumma Rabba-n-Nabiyyi Muhammadin 'alayhis-salatu was-salam, ighfir li dhanbi, wa adhib ghaydha qalbi wa ajirni min mudillati-l-fitani ma ahyaytana" (Allah! Profeten Muhammeds Herre – må Allahs frid och välsignelser vara över honom – förlåt mig min synd, ta bort vreden ur mitt hjärta och skydda mig från vilseledande provningar så

¹ Återberättad av al-Tirmidhi, nummer (3407), från Shaddad ibn Aws, (må Allah vara nöjd med honom).

länge du låter oss leva)¹.

* اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ وَرَبَّ الْأَرْضِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ،
فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، وَمُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ
أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ
شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اقْضِ
عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ.

"Allahumma rabbas-samawati wa rabbal-ardi
wa rabbal-'arshil-'azim, rabbana wa rabba kulli
shay', faliqal-habbi wan-nawa, wa munzilat-tawrati
wal-injili wal-furqan, a'udhu bika min sharri kulli
shay'in anta akhidhun binasiyatih, Allahumma
antal-awwalu falaysa qablaka shay', wa antal-
akhiru falaysa ba'daka shay', wa antal-zahiru
falaysa fawqaka shay', wa antal-batinu falaysa
dunaka shay', iqdi 'annad-dayna wa aghnina minal-
faqr."

(Allah! Herre över himlarna, Herre över jorden
och Herre över den väldiga tronen. Vår Herre och
alltings Herre. Du som klyver fröet och kärnan, och
som uppenbarat Tawrat, Injil och Furqan. Jag söker
skydd hos dig från ondskan hos varje varelse vars
panna du har i din makt. Allah! Du är den Förste,
och ingenting finns före dig, och du är den Siste, och
ingenting finns efter dig, och du är den Upphöjde,
och ingenting finns över dig, och du är den Näre,

¹ Återberättad av Ahmad, från Umm Salamah (6/301).

och ingenting finns bortom dig. Befria oss från skuld och rädda oss från fattigdom)¹.

* اللَّهُمَّ أَعْطِ نَفْسِي تَقْوَاهَا، وَزَكَّهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا، أَنْتَ وَلِيُّهَا وَمَوْلَاهَا،
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَالْهَرَمِ وَالْبُخْلِ، وَأَعُوذُ
بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ.

"Allahumma a'ti nafi taqwaha, wa zakkiha anta khayru man zakkaha, anta waliyyuha wa mawlaha. Allahumma inni a'udhu bika minal-'ajzi wal-kasal, wa a'udhu bika minal-jubni wal-haram wal-bukhl, wa a'udhu bika min 'adhabil-qabr."

(Allah! Ge min själ dess gudsfruktan och rena den, du är den bäste som renar den. Du är dess beskyddare och dess herre. Allah! Jag söker skydd hos dig från oförmåga och lättja, och jag söker skydd hos dig från feighet, ålderdomssvaghet och girighet, och jag söker skydd hos dig från gravens straff)².

* اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أُنَبِّتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ،
أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ أَنْ تُضِلَّنِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْحَيُّ وَالْإِنْسُ
يَمُوتُونَ.

"Allahumma laka aslamtu, wa bika amantu, wa 'alayka tawakkaltu, wa ilayka anabtu, wa bika khasambu, a'udhu bi'izzatika an tudillani, la ilaha

¹ Återberättad av Muslim, nummer (2713).

² Återberättad av Muslim, från Zayd ibn Arqam (må Allah vara nöjd med honom), nummer (2722).

illa anta, antal-hayyulladhi la yamut, wal-jinnu wal-insu yamutun."

(Allah! Till dig har jag underkastat mig, på dig tror jag, på dig litar jag, till dig vänder jag mig, och med din hjälp argumenterar jag. Jag söker skydd i din makt från att du låter mig gå vilse, det finns ingen gud [värd dyrkan] utom du. Du är den Levande som aldrig dör, medan både jinner och människor dör)¹.

* اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ،
وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا.

"Allahumma inni a'udhu bika min 'ilmin la yanfa', wa min qalbin la yakhsha', wa min nafsin la tashba', wa min da'watin la yustajabu laha."

(Allah! Jag söker skydd hos dig från kunskap som inte gagnar, från ett hjärta som saknar vördnad, från en själ som aldrig mättas, och från en åkallan som inte besvaras)².

* اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي مُنْكَرَاتِ الْأَخْلَاقِ وَالْأَعْمَالِ وَالْأَهْوَاءِ وَالْأَدْوَاءِ.

"Allahumma jannibni munkaratil-akhlaqi wal-a'mali wal-ahwa'i wal-adwa'."

(Allah! Skona mig från förkastliga karaktärsdrag,

¹ Återberättad av Muslim, nummer (2717).

² Detta är en del av hadithen från Zayd ibn Arqam (må Allah vara nöjd med honom), som tidigare återberättats under nummer (2722).

handlingar, begär och sjukdomar)¹.

* اللَّهُمَّ أَلْهِمْنِي رُشْدِي، وَأَعِزَّنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي.

"Allahumma alhimni rushdi, wa a'idhni min sharri nafsi"

(Allah! Ingjut i mig min rätta vägledning, och ge mig skydd från ondskan i mig själv)².

* اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ.

* "Allahummak-fini bihalalika 'an haramik, wa aghnini bifadlika 'amman siwak"

(Allah! Låt det du gjort tillåtet vara tillräckligt för mig i stället för det du gjort förbjudet, och gör mig med din ynnest oberoende av alla andra än dig)³.

* اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتَّقَى وَالْعَقَافَ وَالْغِنَى.

"Allahumma inni as'alukal-huda wat-tuqa wal-'afafa wal-ghina."

(Allah! Jag ber dig om vägledning, gudsfruktan, återhållsamhet och [inre] rikedom)⁴.

* اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالسَّادَ.

"Allahumma inni as'alukal-huda was-saad."

¹ Återberättad av al-Tirmidhi, från Ziyad ibn 'Ilaqah, från hans farbror, nummer (3591).

² Återberättad av at-Tirmidhi från 'Imran ibn Husayn (må Allah vara nöjd med honom), nummer (3483).

³ Återberättad av al-Tirmidhi från 'Ali, nummer (3563).

⁴ Återberättad av Muslim, nummer (2721).

(Allah! Jag ber dig om vägledning och fasthet)¹.

* اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ، عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ، عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ
خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ ﷺ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ عَبْدُكَ
وَنَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ ﷺ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَعُوذُ
بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ كُلَّ قَضَاءٍ قَضَيْتَهُ
لِي خَيْرًا.

"Allahumma inni as'aluka minal-khayri kullihi, 'ajilihi wa ajilihi, ma 'alimtu minhu wa ma lam a'lam, wa a'udhu bika minash-sharri kullihi, 'ajilihi wa ajilihi, ma 'alimtu minhu wa ma lam a'lam. Wa as'aluka min khayri ma sa'alaka minhu 'abduka wa nabiyyuka Muhammadun ﷺ, wa a'udhu bika min sharri mastat-'adha minhu 'abduka wa nabiyyuka Muhammadun ﷺ. Allahumma inni as'alukal-jannata wa ma qarraba ilayha min qawlin aw 'amal, wa a'udhu bika minan-nari wa ma qarraba ilayha min qawlin aw 'amal, wa as'aluka an taj'ala kulla qada'in qadaytahu li khayra."

(Allah! Jag ber dig om allt gott, både det som är nära och det som kommer senare, det jag känner till och det jag inte känner till. Jag söker skydd hos dig från allt ont, både det som är nära och det som

¹ Återberättad av Muslim från Ali, nummer (2725).

kommer senare, det jag känner till och det jag inte känner till. Och jag ber dig om det bästa som din tjänare och profet Muhammed, må Allahs frid och välsignelser vara över honom, bad dig om, och jag söker skydd hos dig från det värsta som din tjänare och profet Muhammed, må Allahs frid och välsignelser vara över honom, sökte skydd från. Allah! Jag ber dig om paradiset och allt som för mig närmare det, vare sig det är i ord eller handling. Jag söker skydd hos dig från helvetet och allt som för mig närmare det, vare sig det är i ord eller handling. Och jag ber dig att låta allt du bestämmer för mig bli till det bästa)¹.

* لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

"La ilaha illallahu wahdahu la sharika lah, lahul-mulku wa lahul-hamdu, yuhyi wa yumitu biyadihil-khayru wa huwa 'ala kulli shay'in qadir. Subhanallahi, wal-hamdulillahi, wa la ilaha illallah, wallahu akbar, wa la hawla wa la quwwata illa billahil-'aliyyil-'adhim"

(Det finns ingen gud [värd dyrkan] utom Allah. Han är en och har ingen vid sin sida. Till honom hör

¹ Återberättad av Ibn Majah, från Aishah (må Allah vara nöjd med henne), nummer (3846).

herraväldet och all lovpris. Han ger liv och död. I hans hand är det goda och Han är kapabel till allting. Ära vare Allah, all lovpris tillhör Allah, och det finns ingen gud [värd dyrkan] utom Allah, och Allah är den störste, och det finns ingen rörelse och ingen styrka förutom med Allahs, den Upphöjdes, den Väldiges, hjälp och vilja)¹.

* اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

"Allahumma salli 'ala Muhammadin, wa 'ala ali Muhammad, kama sallayta 'ala Ibrahima, wa 'ala ali Ibrahim, innaka Hamidum-Majid, wa barik 'ala Muhammadin, wa 'ala ali Muhammad, kama barakta 'ala Ibrahima, wa 'ala ali Ibrahim, innaka Hamidum-Majid"

(Allah! Upphöj och ära Muhammed och Muhammeds familj, så som du upphöjde och ärade Abraham och Abrahams familj, sannerligen är du Lovprisad, Glorifierad, och välsigna Muhammed och Muhammeds familj, så som du välsignade Abraham och Abrahams familj, sannerligen är du Lovprisad, Glorifierad)².

¹ Återberättad av al-Bukhari, från Ubadah ibn as-Samit (må Allah vara nöjd med honom), nummer (1154).

² Återberättad av al-Bukhari, nummer (3370).

* ﴿...رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾

"Rabbana atina fid-dunya hasanatan wa fil-akhirati hasanatan wa qina 'adhaban-nar."

(Herre! Skänk oss det goda i det här livet och det goda i det kommande livet, och skydda oss från eldens straff!)

(2:201).

I denna storslagna stund rekommenderas pilgrimen att flitigt läsa de tidigare nämnda formerna av dhikr och du'a, samt liknande böner och välsignelser över profeten ﷺ. Man bör vara uthållig i sin bön och be sin Herre om det som är gott i såväl detta liv som i det nästkommande. Det var profetens ﷺ sedvänja att upprepa sina böner tre gånger, och det är förtjänstfullt att följa hans ﷺ exempel i detta.

I denna stund bör en muslim visa djup ödmjukhet inför sin Herre, vara fullständigt undergiven och känna en innerlig hängivenhet i hans närvaro. Man bör hoppas på hans nåd och förlåtelse, men samtidigt hysa vördnad inför hans straff och vrede. Det är ett tillfälle för självrannsakan och uppriktig ånger, då detta är en storslagen dag och en betydelsefull sammankomst. På denna dag är Allah givmild mot sina tjänare; han visar stolt upp dem för sina änglar och befriar många från Elden. Aldrig har Satan skådats mer fördriven, förödmjukad och föraktad än på Arafat-

dagen – med undantag för det som bevitnades under Badr-dagen. Detta beror på den överväldigande generositet och godhet Allah visar sina tjänare, samt den rikliga förlåtelse och befrielse från helvetselden som han skänker dem.

I Sahih Muslim berättade Aisha (må Allah vara nöjd med henne) att profeten ﷺ sa:

«مَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ يُعْتِقَ اللَّهُ فِيهِ عَبْدًا مِنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ، وَإِنَّهُ لَيَدْنُو ثُمَّ يُبَاهِي بِهِمُ الْمَلَائِكَةَ، فَيَقُولُ: مَا أَرَادَ هَؤُلَاءِ؟».

"Det finns ingen dag då Allah befriar fler tjänare från elden än Arafadagen, och han närmar sig, sedan stoltserar han med dem inför änglarna, och säger: 'Vad vill dessa?'"¹.

Därför bör muslimen visa Allah det bästa av sig själv, förödmjuka sin fiende Satan och bedröva honom genom att flitigt minnas Allah, uttala åkallelser samt ständigt visa ånger och be om förlåtelse för sina synder och felsteg. På denna plats förblir pilgrimerna försjunkna i åminnelser och åkallelser och vänder sig till Allah i ödmjuk bön fram till solnedgången. När solen väl har gått ner beger de sig mot Muzdalifah med lugn och värdighet. De reciterar talbiyah ofta och ökar takten där utrymme ges, helt i enlighet med profetens ﷺ handlande. Det är inte tillåtet att lämna platsen före

¹ Återberättad av Muslim från Aishah (må Allah vara nöjd med henne), nummer (1348).

solnedgången, eftersom profeten ﷺ stannade kvar tills solen hade gått ner och sa:

«خُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ».

"Ta era vallfärdsriter från mig"¹.

När de anländer till Muzdalifah ber de maghrib, tre böneenheter, och 'isha, två böneenheter, sammanslagna med ett gemensamt adhan och två separata iqamah. Detta bör ske så snart de har anlänt, helt i enlighet med profetens ﷺ handlande. Det gäller oavsett om de når Muzdalifah under tiden för maghrib eller efter att tiden för 'isha har inträtt.

Den sedvänja som förekommer bland vissa lekmän – att plocka småstenar för att stena pelarna så snart de anlänt till Muzdalifah och innan bönen förrättats – är en missuppfattning utan grund i religionen. Profeten ﷺ bad inte om att småstenar skulle plockas åt honom förrän han hade lämnat al-Mash'ar för att bege sig mot Mina. Det är tillåtet att plocka stenarna varifrån som helst; det finns inget krav på att de måste tas från just Muzdalifah, utan det går lika bra att plocka dem i Mina. Enligt sunnah ska man denna dag samla sju småstenar för att stena Jamrat al-Aqabah, helt i enlighet med profetens ﷺ föredöme. Under de tre efterföljande dagarna plockar man sedan tjugo stenar dagligen

¹ Källan har tidigare angivits.

i Mina för att stena de tre pelarna.

Det är inte rekommenderat att tvätta småstenarna; de ska kastas otvättade, då det inte har rapporterats om att profeten ﷺ eller hans följeslagare skulle ha gjort detta. Man bör inte heller använda stenar som redan har kastats.

Pilgrimen tillbringar denna natt i Muzdalifah, och det är tillåtet för de svaga, såsom kvinnor, barn och liknande, att bege sig till Mina i slutet av natten; detta enligt hadithen från Aisha, Umm Salamah och andra. För övriga pilgrimer är det starkt rekommenderat att stanna kvar tills de har förrättat fajr. Därefter bör de ställa sig vid al-Mash'ar al-Haram, vända sig mot qibla och hänge sig åt dhikr, takbir och innerlig bön till Allah fram tills att det har ljusnat helt. Det är rekommenderat att lyfta händerna under bönen här. Var man än befinner sig i Muzdalifah är det tillräckligt, och det är inte obligatoriskt att ta sig till själva al-Mash'ar eller bestiga det; detta eftersom profeten ﷺ sa:

«وَقَفْتُ هَاهُنَا - يَعْنِي عَلَى الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ - وَجَمَعَ كُلُّهَا مَوْقِفٌ».

"Jag har stannat här – det vill säga vid al-Mash'ar al-Haram – men hela Jam' är en plats att stanna på"¹. Återberättat av Muslim i hans Sahih, och med Jam' åsyftas Muzdalifah.

När det har ljusnat ordentligt beger de sig mot

¹ Återberättat av Muslim från Jabir, nummer (1218).

Mina före soluppgången och reciterar talbiyah flitigt under färden. När de når Muhassir är det rekommenderat att öka takten något.

När pilgrimen anländer till Mina upphör talbiyah vid Jamrat al-Aqaba. Därefter stenas pelaren omedelbart med sju småstenar i följd. Vid varje kast lyfter man handen och säger: "Allahu akbar". Det är rekommenderat att kasta från dalens botten, med Kaba på sin vänstra sida och Mina på sin högra, då det var så profeten ﷺ gjorde. Skulle man kasta från andra sidor är det ändå giltigt, så länge stenarna landar i målet. Det finns inget krav på att stenarna måste stanna kvar i behållaren, utan det räcker att de landar i den. Om en småsten träffar målet och sedan studsar ut är kastet alltså giltigt, vilket framgår av de lärdas uttalanden – däribland al-Nawawi, må Allah förbarma sig över honom, i Sharh al-Muhadhdhab. Stenarna för al-jimar bör vara av storleken hasa al-khadhf, vilket motsvarar något större än en kikärta.

Efter stenkastningen slaktar han sitt offerdjur. Det är rekommenderat att han vid slakten vänder djuret mot qiblah och säger: "I Allahs namn, Allah är störst. Allah! Detta är från dig och för dig." Sunnah är att slakta kameler stående med deras vänstra framben uppbundet, medan kor och får bör slaktas liggande på sin vänstra sida. Om djuret slaktas i en annan riktning än mot qiblah har man

frångått en sunnah, men slakten är ändå giltig då riktningen är rekommenderad och inte obligatorisk. Det är även rekommenderat att själv äta av sitt offerdjur, samt att ge bort delar av det som gåva och allmosa, i enlighet med Allahs ord:

(...فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعُمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ)

"Så ät av deras [kött] och bjud den nödställde att äta." (22:28). Tiden för slakten sträcker sig fram till solnedgången på den tredje av tashriq-dagarna, enligt den mest korrekta åsikten bland de lärda. Detta innebär att slaktperioden omfattar själva offerdagen samt de tre efterföljande dagarna.

Efter slakten av offerdjuret rakar han huvudet eller klipper håret. Att raka huvudet är att föredra, eftersom profeten ﷺ bad om nåd och förlåtelse tre gånger för dem som rakar sig, men endast en gång för dem som klipper håret. Det räcker inte att bara klippa en del av håret, utan hela huvudet måste klippas, precis som vid rakning. När det gäller kvinnan klipper hon en bit motsvarande en fingertopp från varje fläta eller hårlock.

Efter stenkastningen vid jamrat al-'aqaba och efter att ha rakat eller klippt håret, blir allt som tidigare var förbjudet under ihram åter tillåtet, med undantag för sexuellt umgänge. Detta kallas för det första upphävandet av ihram. Därefter är det sunnah att parfymera sig och bege sig till Mecka för

att utföra tawaf al-ifadah, i enlighet med en hadith från Aisha (må Allah vara nöjd med henne) som sa:

«كُنْتُ أَطِيبُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ لِإِحْرَامِهِ قَبْلَ أَنْ يُحْرِمَ، وَلِحَلِّهِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ».

"Jag brukade parfymera profeten ﷺ inför hans ihram, innan han trädde in i det, och när han avslutade det, innan han utförde tawaf runt Kaba"¹. Återberättad av al-Bukhari och Muslim.

Denna tawaf kallas tawaf al-ifadah eller tawaf al-ziyarah och är en av pelarna i hajj. Utan denna är hajj inte fullbordad, och det är den som avses i hans, den Mäktige och Upphöjdes, ord:

﴿ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾﴾

"Må dem därpå fullfölja sina vallfärdsriter, uppfylla sina [fromma] löften och cirkla kring runt den uråldriga helgedomen." (22:29).

Därefter, efter tawaf och bönen på två rak'ah bakom Maqam Ibrahim (må frid vara med honom), utför han sa'y mellan Safa och Marwah om han är en mutamatti'. Denna sa'y hör till hans hajj, medan den första han utförde hörde till hans 'umrah.

Enligt de lärdas mest korrekta uppfattning räcker det inte med en enda sa'y. Aisha (må Allah vara nöjd med henne) sa: "Vi gav oss av tillsammans med Allahs sändebud ﷺ", varpå hon återberättade

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1539), och Muslim, nummer (1189).

den hadith där han ﷺ sa:

«وَمَنْ كَانَ مَعَهُ هَدْيٌ فَلْيُهِلَّ بِالْحَجِّ مَعَ الْعُمْرَةِ ثُمَّ لَا يَحِلُّ حَتَّى يَحِلَّ مِنْهُمَا جَمِيعًا»...

"Och den som har ett offerdjur med sig ska inleda hajj tillsammans med umrah, och får därefter inte lämna ihram förrän han har fullbordat dem båda"... tills hon sa:

«قَطَافَ الَّذِينَ أَهَلُّوا بِالْعُمْرَةِ بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ ثُمَّ حَلُّوا ثُمَّ طَافُوا طَوَافًا آخَرَ بَعْدَ أَنْ رَجَعُوا مِنْ مَنَى لِحَجَّتِهِمْ».

"De som hade inlett sin umrah utförde tawaf runt huset [Kaba] och vandrade mellan Safa och Marwa, varpå de upphävde sin ihram. Därefter utförde de ytterligare en tawaf efter att de återvänt från Mina för sin hajj"¹. Återberättad av al-Bukhari och Muslim.

När hon (må Allah vara nöjd med henne) sa om dem som hade inlett sin umrah: "Sedan utförde de en annan vandring efter att de återvänt från Mina för sin hajj", syftade hon enligt den mest korrekta tolkningen på vandringen mellan Safa och Marwa. Uppfattningen att hon skulle ha avsett tawaf al-ifadah är inte korrekt, då tawaf al-ifadah är en obligatorisk pelare för alla och de redan hade utfört den. Det som istället avses är det som är specifikt

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1556), och Muslim, nummer (1211).

för den som utför hajj tamattu', nämligen att vandra mellan Safa och Marwa en andra gång efter återkomsten från Mina för att fullborda sin vallfärd. Detta är, med Allahs lov, tydligt och överensstämmer med majoriteten av de lärdas åsikt.

Detta styrks även av det som al-Bukhari återberättade i sin Sahih – i en form som uttrycker visshet – från Ibn Abbas (må Allah vara nöjd med honom). När han blev tillfrågad om mut'at al-hajj sa han: "Al-muhajirun, al-ansar och profetens ﷺ hustrur trädde in i ihram inför avskedsvallfärden, och vi gjorde likaså. När vi anlände till Mecka sade Allahs sändebud ﷺ: 'Gör om er ihram för hajj till en 'umrah, utom för den som har fört med sig sitt offerdjur.' Vi utförde då tawaf runt huset och sa'y mellan Safa och Marwa, varpå vi lämnade vårt ihram-tillstånd, återupptog det äktenskapliga umgänget och klädde oss i våra vanliga kläder. Han ﷺ sa: 'Den som har fört med sitt offerdjur får inte lämna sin ihram förrän djuret har offrats.' Senare, på eftermiddagen under at-tarwiyah-dagen, befallde han ﷺ oss att träda in i ihram för hajj. När vi sedan hade fullbordat riterna i Mina, kom vi och utförde tawaf runt huset och sa'y mellan al-Safa och al-Marwa"¹. Härmed är det avsedda syftet uppnått,

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1572).

vilket tydligt visar att den som utför hajj tamattu' ska utföra sa'y två gånger. Och Allah vet bäst.

Vad gäller det som Muslim återberättade från Jabir (må Allah vara nöjd med honom): "Varken profeten ﷺ eller hans följeslagare utförde vandringen mellan Safa och Marwa mer än en gång."¹. Deras första tawaf avser de följeslagare som hade medfört offerdjur, eftersom dessa förblev i sitt ihram-tillstånd tillsammans med profeten ﷺ tills de hade fullbordat både hajj och umrah. Profeten ﷺ hade själv trätt in i ihram för både hajj och umrah och befallde dem som medförde offerdjur att också förena sin hajj och umrah, samt att inte lämna detta tillstånd förrän de hade fullbordat båda riterna.

Den som förenar hajj och umrah behöver endast utföra en enda sa'y, vilket framgår av den tidigare nämnda hadithen från Jabir och andra autentiska hadither.

På samma sätt behöver den som utför ifrad och förblir i sitt ihram-tillstånd fram till offerdagen endast utföra en enda sa'y. Om den som utför qiran eller ifrad utför sa'y i anslutning till tawaf al-qudum är detta tillräckligt, och de behöver då inte utföra någon sa'y efter tawaf al-ifadah. Detta är sättet att förena de två haditherna från Aisha och Ibn Abbas med den tidigare nämnda hadithen från Jabir; på så

¹ Återberättad av Muslim, nummer (1215).

vis upphör motsägelsen och det blir möjligt att handla i enlighet med samtliga hadither.

Det som stöder denna sammanjämkning är att haditherna från Aisha och Ibn Abbas båda är autentiska och fastställer en andra sa'y för den som utför tamattu', medan Jabirs hadith till synes förnekar detta. Det bekräftande ges företräde framför det förnekande, i enlighet med vad som är fastställt inom rättsprinciper (usul al-fiqh) och hadith-terminologi. Allah är den som vägleder till sanningen, och det finns ingen makt eller styrka utom hos Allah.

Kapitel

Förträffligheten i pilgrimens handlingar på offerdagen.

Det bästa för pilgrimen är att ordna dessa fyra handlingar på offerdagen så som nämnts: han börjar först med stenkastningen vid Jamrat al-Aqaba, därefter slakten, därefter rakningen eller klippningen, och därefter tawaf och sa'y för den som utför tamattu', samt för den som utför ifrad och qiran om de inte har utfört sa'y tillsammans med tawaf al-qudum. Om han utför någon av dessa handlingar före de andra är det giltigt, eftersom tillåtelsen för detta är fastställd från profeten ﷺ. Detta inkluderar att utföra sa'y före tawaf, eftersom det är en av de handlingar som utförs på offerdagen och därmed faller under följeslagarens uttalande:

"Han blev den dagen inte tillfrågad om något som gjorts för tidigt eller för sent, utan att han sa:

«افْعَلْ وَلَا حَرَجَ».

'Gör det, och det är ingen synd'¹. Och eftersom detta är något som berörs av glömska och okunskap, måste det innefattas av denna allmänna regel, för den lättnad och förenkling som det innebär.

Det är bekräftat från profeten ﷺ att han blev tillfrågad om att utföra sa'y före tawaf, och han sa:

«لَا حَرَجَ».

"Det är ingen synd"². Återberättad av Abu Dawud, från Usamah ibn Shariks hadith med en autentisk berättarkedja, vilket därmed klargör dess inkludering i den allmänna principen utan tvivel, och Allah är den som beviljar framgång.

Det finns tre handlingar genom vilka en pilgrim uppnår det fullständiga upphävandet av ihram: stenkastningen vid Jamrat al-Aqaba, rakning eller klippning av håret, samt tawaf al-ifadah med efterföljande sa'y.

När man har utfört dessa tre handlingar blir allt som var förbjudet under ihram-tillståndet tillåtet, såsom umgänge med kvinnor, parfym och annat.

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (83), och Muslim, nummer (1306).

² Återberättad av Abu Dawud, nummer (2015).

För den som utför två av dessa blir allt tillåtet som var förbjudet under ihram, med undantag för umgänge med kvinnor. Detta kallas för det första upphävandet av ihram.

Det är rekommenderat för pilgrimen att dricka av zamzam-vattnet och att dricka sig mätt på det, samt att uttala välgörande åkallan i enlighet med vad som är möjligt, och

«مَاءُ زَمْزَمَ لِمَا شُرِبَ لَهُ».

"Zamzam-vattnet är för det syfte det dricks för"¹. Det har återberättats från profeten ﷺ i Sahih Muslim från Abu Dharr, att profeten ﷺ sa om zamzam-vattnet:

«إِنَّهُ طَعَامٌ طَعِمَ».

"Det är sannerligen en närande föda"². Abu Dawud la till:

«وَشِفَاءٌ سَقَمٍ».

"Och läkedom för sjukdom"³.

Efter tawaf al-ifadah och sa'y, för den som är ålagd att utföra sa'y, återvänder pilgrimerna till Mina och vistas där i tre dagar och nätter. De kastar

¹ Återberättad av Ibn Majah från Jabir bin 'Abdillah (må Allah vara nöjd med honom), nummer (3062).

² Återberättad av Muslim, nummer (2473).

³ Med detta avses: Abu Dawud al-Tayalisi, som återberättade den i samma hadith om Abu Dharrs konvertering till islam. Se Musnad Abi Dawud al-Tayalisi, nummer (459).

sten på de tre pelarna under var och en av de tre dagarna efter att solen har passerat zenit, och det är obligatoriskt att kasta sten i föreskriven ordning.

Han börjar med den första pelaren, den som ligger närmast al-Khayf-moskén, och stentar den med sju småstenar i följd. Han lyfter sin hand vid varje småsten. Det är sunnah att han sedan går en bit åt sidan, har den på sin vänstra sida, vänder sig mot qibla, lyfter sina händer och rikligt ägnar sig åt åkallan och ödmjuk bön.

Sedan kastar han sten på den andra jamrah på samma sätt som han kastade på den första. Det är sunnah att han därefter går fram en aning, har den på sin högra sida, vänder sig mot qibla, lyfter sina händer och gör en lång åkallan.

Därefter kastar han sten på den tredje jamrah och stannar inte upp där.

Därefter kastar han stenarna på den andra av tashriq-dagarna efter zenit, på samma sätt som han gjorde på den första dagen, och vid den första och andra pelaren agerar han på samma sätt som han gjorde på den första dagen, på samma sätt som profeten ﷺ gjorde.

Att kasta stenar under de två första dagarna av tashriq-dagarna är en av de obligatoriska handlingarna i hajj. Likaså är det obligatoriskt att övernatta i Mina under den första och andra natten, förutom för dem som förser pilgrimer med vatten,

herdar och liknande, för vilka det inte är obligatoriskt.

Därefter, efter stenkastningen under de två nämnda dagarna, är det tillåtet för den som önskar att påskynda sin avfärd från Mina att bege sig av före solnedgången. Men det är bättre och medför en större belöning att dröja kvar, övernattar den tredje natten och kastar sten på pelarna under den tredje dagen, som Allah har sagt:

﴿وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى...﴾

"Och prisa Allah under de fastställda dagarna! Men den som [under vallfärden] beger sig iväg [från Mina] efter två dagar har inte syndat, och den som stannar kvar [en dag till] har inte heller syndat, om han gjort det baserat på gudsfruktan..." (2:203). Anledningen är även att profeten ﷺ gav människor tillåtelse att ge sig av tidigare, men själv dröjde han kvar i Mina tills han hade utfört stenkastningen under den trettonde dagen efter zenit, varpå han gav sig av innan han bad dhuhr-bönen.

Det är tillåtet för förmyndaren till en pojke som är oförmögen att själv kasta sten att kasta sten vid jamrat al-'aqaba och de andra jamarat för honom, efter att ha kastat för sig själv. Detsamma gäller den lilla flickan som är oförmögen att kasta sten; hennes förmyndare kastar för henne, i enlighet med

hadithen från Jabir (må Allah vara nöjd med honom) som sa:

«حَجَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَمَعَنَا النِّسَاءُ وَالصَّبِيَانُ، فَلَبَّيْنَا عَنِ الصَّبِيَانِ وَرَمَيْنَا عَنْهُمْ».

"Vi utförde hajj med Allahs sändebud ﷺ, och vi hade kvinnorna och barnen med oss, så vi uttalade talbiyah för barnen och utförde ramy för dem"¹. Återberättad av Ibn Majah.

Det är tillåtet för den som på grund av sjukdom, hög ålder eller graviditet inte förmår att utföra stenkastningen, att utse någon som kastar i ens ställe. Beviset för det är att Allah har sagt:

{فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ...}

"Frukta därför Allah efter bästa förmåga..." (64:16). Dessa kan inte trängas med folket vid jamarat, och tiden för stenkastningen löper ut utan att det är föreskrivet för dem att ta igen den. Det är därför tillåtet för dem att utse en ställföreträdare, till skillnad från de andra riterna; en person i ihram-tillstånd bör inte utse någon att utföra dem för hans räkning, även om hans hajj inte är obligatorisk. Den som har trätt in i ihram för hajj eller umrah, även om de är frivilliga, är nämligen ålagd att fullborda dem, i enlighet med Allah den Upphöjdes ord:

¹ Återberättad av al-Tirmidhi, nummer (927).

﴿وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ...﴾

"Och fullborda hajj och umrah för Allahs skull..." (2:196). Tiden för att utföra tawaf och sa'y har ingen tidsgräns, till skillnad från tiden för stenkastningen.

När det gäller att stanna vid Arafah och övernatta i Muzdalifah och Mina, råder det ingen tvekan om att tiden för dessa går ut, men det är möjligt för den oförmögne att befinna sig på dessa platser, även med svårighet, till skillnad från att själv utföra stenkastningen. Anledningen är att det för stenkastningen har återberättats från de rättfärdiga föregångarna att ställföreträdarskap är tillåtet för den som är ursäktad, till skillnad från de andra riterna.

Dyrkanshandlingar får endast utföras om det finns bevis för dem från Koranen och Sunnah; man får aldrig göra något utan bevis därifrån. Det är tillåtet för ombudet att kasta för sig själv och därefter för den han representerar vid var och en av de tre jamarat, från en och samma plats. Enligt den mest korrekta av de lärdas två åsikter är det inte obligatoriskt för honom att först fullborda stenkastningen vid alla tre jamarat för sig själv och sedan återvända för att kasta för den han representerar; detta på grund av att det inte finns några bevis som nödvändiggör det, och på grund av den svårighet och det besvär som det medför. Allah

säger:

﴿...وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ...﴾

"...och inte gjort regelverket betungande för er..." (22:78). Profeten ﷺ har även sagt:

«يَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا».

"Underlätta och försvåra inte"¹. Dessutom har detta inte återberättats från Allahs sändebuds ﷺ följeslagare, när de utförde stenkastningen för sina barn och de oförmögna bland dem. Hade de gjort det, skulle det ha återberättats; eftersom det är en sådan händelse som många skulle ha varit måna om att förmedla vidare, och Allah vet bäst.

Kapitel

Den som är mutamatti' eller qarin måste slakta ett offerdjur (hady).

Det är obligatoriskt för pilgrimen som är mutamatti' eller qarin – och inte är bosatt vid den heliga moskén – att offra ett offerdjur: ett får, en sjundedel av en kamel eller en sjundedel av en ko. Det måste komma från lagliga medel och en ren förtjänst; eftersom Allah är god och accepterar endast det som är gott.

En muslim bör vara återhållsam i att be människor om gåvor eller annat, oavsett om de är

¹ Återberättad av al-Bukhari från Anas, nummer (69).

kungar eller andra, om Allah har gett honom tillräckligt med egendom för att själv kunna ge gåvor och vara oberoende av andra. Detta på grund av de många hadither från profeten ﷺ som fördömer och kritiserar att be om saker, och som berömmar den som avstår från det.

Om den som är mutamatti' eller qarin inte finner ett offerdjur, är det obligatoriskt för dem att fasta tre dagar under hajj och sju dagar när de har återvänt till sin familj. De är fria att välja att fasta de tre dagarna antingen före offerdagen eller under de tre tashriq-dagarna (de tre dagarna efter Eid al-Adha). Den Upphöjde säger:

﴿...فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحُجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحُجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ...﴾

"Men den som utför den mindre vallfärden och följer upp den med den större vallfärden, [slakta] det offerdjur som är lättillgängligt. Men den som inte hittar [ett offerdjur] ska fasta tre dagar under vallfärden och sju efter hemkomsten. Detta blir totalt tio dagar och gäller den som inte är bosatt i närheten av den heliga moskén." (2:196). Versen.

I Sahih al-Bukhari, Aisha och Ibn 'Umar (må Allah vara nöjd med dem) sa:

﴿لَمْ يُرَخَّصْ فِي أَيَّامِ التَّشْرِيقِ أَنْ يُصْمْنَ إِلَّا لِمَنْ لَمْ يَجِدِ الْهَدْيَ﴾.

"Det har inte varit tillåtet att fasta under tashriq-dagarna, förutom för den som inte finner möjlighet att slakta ett offerdjur."¹. Detta har samma auktoritet som ett uttalande från profeten ﷺ, och det är bäst att man fastar de tre dagarna före Arafah-dagen, så att man inte fastar på själva Arafah-dagen. Detta eftersom profeten ﷺ själv inte fastade när han stod vid Arafat och förbjöd att man fastar på Arafah-dagen när man befinner sig där. Att inte fasta denna dag ger mer energi för åkallan och bön. Det är tillåtet att fasta de nämnda tre dagarna i följd eller utspritt. På samma sätt är det inte ett krav att fasta de resterande sju dagarna i följd; de kan fastas samlat eller utspritt, eftersom varken Allah eller hans sändebud ﷺ har föreskrivit att de måste fastas i följd. Det är bäst att skjuta upp fastan av de sju dagarna tills man har återvänt hem till sin familj, i enlighet med den Allahs ord:

(...وَسَبْعَةٌ إِذَا رَجَعْتُمْ...)

"...och sju efter hemkomsten..." (2:196).

För den som inte har möjlighet att slakta ett offerdjur är det bättre att fasta än att be kungar eller andra om ett djur att slakta för egen del. Det finns inget att invända mot att ta emot ett offerdjur eller något annat som man blir given utan att ha bett om eller eftertraktat det, även om man utför

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1998).

vallfärden för någon annans räkning – förutsatt att uppdragsgivarna inte har ställt som villkor att offerdjuret ska köpas med de pengar man fått. Vad däremot gäller det som vissa människor gör – att be myndigheter eller andra om offerdjur i namnet på personer de uppger, trots att de ljuger – så är detta utan tvekan förbjudet, eftersom det är att orättmätigt tillskansa sig något genom lögn. Må Allah bevara oss och muslimerna från detta.

Kapitel

Plikten att påbjuda det goda för pilgrimerna och andra.

En av de största plikterna som åligger pilgrimerna och andra är att uppmana till det rätta och förbjuda det orätta, samt att slå vakt om de fem bönerna i församlingen, så som Allah har befallt detta i sin skrift och genom hans sändebud ﷺ.

Vad beträffar det som många människor gör, bland invånarna i Mecka och andra, när de ber i sina hem och överger moskéerna, så är det ett misstag som strider mot den islamiska lagen. Därför måste detta förbjudas och folket befallas att förrätta bönen i moskéerna; detta eftersom det är fastställt att han ﷺ sa till Ibn Umm Maktum (må Allah vara nöjd med honom) när han bad om tillåtelse att få be i sitt hem eftersom han var blind och hans hem låg långt från moskén:

«هَلْ تَسْمَعُ التَّدَاءَ بِالصَّلَاةِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَأَجِبْ».

"Hör du böneutropet? Han sa: 'Ja.' Han sa: 'Besvara det då.'"¹. I en annan återberättelse:

«لَا أَجِدُ لَكَ رُخْصَةً».

"Jag finner ingen ursäkt för dig"². Profeten ﷺ sa även:

«لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَمُرَّ بِالصَّلَاةِ فَتُقَامَ، ثُمَّ أَمُرَّ رَجُلًا فَيُؤَمِّمَ النَّاسَ، ثُمَّ أَنْظِلِقَ إِلَى رَجَالٍ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَاةَ فَأُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ بِالنَّارِ».

"Jag hade för avsikt att beordra att bönen skulle förrättas, och utse en man som leder människorna i bön, för att sedan bege mig iväg till män som inte närvarar vid bönen och bränna ned deras hus med eld"³. I Sunan Ibn Majah och andra återberättas med en god berättarkedja från Ibn 'Abbas (må Allah vara nöjd med honom) att profeten ﷺ sa:

«مَنْ سَمِعَ التَّدَاءَ فَلَمْ يَأْتِ فَلَا صَلَاةَ لَهُ إِلَّا مِنْ عُذْرٍ».

"Den som hör böneropet, men inte kommer [till moskén] har inte bätt, förutom om han hade en giltig anledning"⁴. I Sahih Muslim har Ibn Mas'ud (må Allah vara nöjd med honom) sagt: "Den som

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (2420), och Muslim, nummer (651).

² Återberättad av Muslim från Abu Hurayrah (må Allah vara nöjd med honom) nummer (653).

³ Återberättad av Abu Dawud från Abdullah ibn Umm Maktum, nummer (552).

⁴ Återberättad av Muslim, nummer (654).

önskar möta Allah i morgon som muslim ska regelbundet förrätta dessa böner där kallelsen till dem ljuder. För Allah har föreskrivit vägledningens sunnah för er profet, och dessa [böner] är en del av vägledningens sunnah. Om ni skulle be i era hem, så som den som försummar [bönen] ber i sitt hem, då skulle ni ha övergett er profets sunnah, och om ni överger er profets sunnah kommer ni att gå vilse. Och ingen man renar sig, och gör det väl, och därefter beger sig till en av dessa moskéer, utan att Allah för varje steg han tar skriver ned en god handling för honom, höjer honom en grad och stryker en av hans synder. Sannerligen såg vi hur ingen försummade den förutom en hycklare vars hyckleri var uppenbart. Och sannerligen brukade en man ledas fram, stödd mellan två andra män, tills han ställdes i raden."¹

Pilgrimer och andra måste undvika Allahs förbud och akta sig för att begå dem. Dessa inkluderar otukt, sodomi, stöld, ocker, att förtära en föräldralös egendom, bedrägeri i affärstransaktioner, trolöshet, att dricka berusningsmedel, rökning, att låta kläderna hänga nedanför anklarna, högmod, avund, ögontjäneri, förtal, skvaller, att förlöjliga muslimer, att använda underhållningsinstrument – såsom

¹ Återberättad av Abu Dawud, nummer (551).

grammofonskivor, 'ud, rabab, flöjter och liknande – att lyssna på sånger och musikinstrument från radio och annat, att spela tärning, schack, att ägna sig åt hasardspel – det vill säga spel om pengar – att avbilda varelser med själ, såsom människor och andra, samt att samtycka till detta. Allt detta hör till de förkastliga handlingar som Allah har förbjudit sina tjänare i alla tider och på alla platser. Därför måste pilgrimer och de som vistas vid Allahs helgade hus akta sig för dem mer än andra, eftersom synderna i denna trygga stad är allvarligare och straffet för dem är större.

Allah sa:

(...وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَادِ بِظُلْمٍ نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ)

"...och de som vill avvika från tron genom att synda där; [alla dessa] ska vi låta möta ett smärtsamt straff." (22:25). Om Allah har varnat den som endast har för avsikt att begå orätt i det heliga området, hur blir då straffet för den som faktiskt gör det? Utan tvekan är det hårdare och strängare. Därför måste man ta varning för detta och alla andra synder.

Pilgrimerna kan endast uppnå en accepterad hajj och få sina synder strukna genom att akta sig för dessa synder och annat som Allah har förbjudit dem, såsom det nämns i en hadith från profeten ﷺ, där han säger:

«مَنْ حَجَّ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ».

"Den som vallfärdar utan att vara oanständig eller syndig återvänder som den dag hans moder födde honom"¹.

Värre och allvarligare än dessa förkastliga handlingar är att åkalla de avlidna, att söka hjälp hos dem, att avlägga löften till dem och att slakta till dem; i hopp om att de ska medla för den som åkallar dem inför Allah, eller botar dennes sjuke, eller återför dennes frånvarande och liknande.

Detta är den större formen av avguderi som Allah har förbjudit, vilket var avgudadyrkarnas religion under okunnighetens tid, och Allah sände sändebuden och uppenbarade skrifterna för att fördöma det och förbjuda det.

Därför måste varje individ, både pilgrimer och andra, akta sig för detta, och vända sig till Allah med ånger om något sådant tidigare har begåtts, och därefter utföra en ny hajj, eftersom den stora formen av avugderi ogiltigförklarar alla gärningar. Allah säger:

﴿...وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

"... men om de hade dyrkat avgudar skulle alla deras handlingar utan tvekan gått om intet." (6:88).

En annan typ av mindre avguderi är att svära vid

¹ Återberättad av al-Bukhari från Abu Hurayrah, må Allah vara nöjd med honom, nummer (1521), och Muslim, nummer (1350).

något annat än Allah; exempelvis vid profeten ﷺ, Kaba, sin pålitlighet och liknande.

Till detta hör: Ögontjäneri och strävan efter ryktbarhet, samt yttranden som: "Det är som Allah och du vill", "om det inte vore för Allah och dig", "detta är från Allah och från dig" och liknande.

Därför är det viktigt att vara uppmärksam på dessa polyteistiska och förkastliga handlingar, och att uppmana varandra att överge dem, då det är fastställt från profeten ﷺ att han sa:

«مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ».

"Den som svär vid andra än Allah har begått otro eller avguderi"¹. Återberättad av Ahmad, Abu Dawud och al-Tirmidhi med autentisk återberättarkedja.

I Sahih berättar 'Umar (må Allah vara nöjd med honom) att Allahs sändebud ﷺ sa:

«مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ أَوْ لِيَصْمُتْ».

"Den som vill svära, ska svära vid Allah eller tiga"². Profeten ﷺ sa även:

«مَنْ حَلَفَ بِالْأَمَانَةِ فَلَيْسَ مِنَّا».

"Den som svär vid sin pålitlighet är inte en av oss"³. Återberättad av Abu Dawud.

¹ Återberättad av Abu Dawud, nummer (3251).

² Återberättad av Abu Dawud, nummer (3253).

³ Återberättad av al-Bukhari, nummer (2679), och Muslim, nummer (1646).

Profeten ﷺ sa dessutom:

«أَخَوْفُ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشِّرْكَ الْأَصْغَرَ، فَسُئِلَ عَنْهُ فَقَالَ: الرِّيَاءُ».

"Det jag fruktar mest för er är mindre avguderer." Han blev tillfrågad om det och sa: "Ögontjäneri"¹. Profeten ﷺ sa även:

«لَا تَقُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فُلَانٌ، وَلَكِنْ قُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ».

"Säg inte: 'Det är som Allah och den och den vill'. Säg i stället: 'Det är som Allah vill, och sedan som den och den vill'"². Al-Nasa'i återberättade från Ibn Abbas (må Allah vara nöjd med honom), att en man sa: "Allahs sändebud! Det är som Allah och du vill", varpå profeten ﷺ sa:

«أَجَعَلْتَنِي لِلَّهِ نِدًّا، بَلْ مَا شَاءَ اللَّهُ وَحْدَهُ».

"Har du gjort mig till en jämlike med Allah? Säg snarare: 'Vad Allah ensam vill'"³.

Dessa hadither vittnar om profetens ﷺ beskydd av monoteismen, hans varning till sitt samfund mot större och mindre avguderer, och hans omsorg för deras tros säkerhet och räddning från Allahs straff och vrede. Må Allah ge honom den bästa belöningen, ty han har sannerligen förmedlat budskapet, varnat och gett uppriktiga råd för Allahs och hans tjänares skull. Må Allahs ständiga frid och

¹ Återberättad av Ahmad, nummer (5/428).

² Återberättad av Abu Dawud, nummer (4980).

³ Återberättad av Ibn Majah, nummer (2117).

välsignelser vara över honom intill domedagen.

Det är en plikt för de kunniga bland pilgrimerna och de bofasta i Allahs trygga stad och hans ädle sändebuds ﷺ stad, att lära människor vad Allah har föreskrivit för dem och varna dem för det han har förbjudit av olika former av avguderi och synder, och att förklara detta med dess bevis och klargöra det på ett fullgott sätt; för att därmed föra ut människor från mörkret in till ljuset, och för att därmed fullgöra den plikt Allah har ålagt dem att förmedla och klargöra. Allah säger:

﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ...﴾

"Och [minns] när Allah slöt förbund med dem som fått [ta del av den tidigare] skriften [med orden]: 'Ni ska klargöra detta för människorna och inte dölja det...'"

(3:187).

Syftet med detta är att varna de lärda i denna nation från att följa samma väg som de orättfärdiga bland bokens folk, vilka dolde sanningen eftersom de föredrog det världsliga livet framför livet efter detta. Allah har sagt:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّا فَاُولَٰئِكَ أَثُوبٌ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾﴾

"De som döljer de klara bevisen och

vägledningen vi sänt ned, efter det att vi klargjort det för människorna i skriften, kommer att fördömas av Allah och fördömas av de som fördömer.

Utom de som visar ånger, korrigerar [sina handlingar] och klargör [vad de har dolt] – deras ånger kommer jag att godta. Det är jag som går den ångerfulle till mötes, ja jag är den Barmhärtige." (2:159-160). Koranens verser och de profetiska haditherna påvisar att kallet till Allah och vägledningen av hans tjänare till det de skapats för tillhör de mest förtjänstfulla handlingarna och de viktigaste plikterna, och att detta är sändebudens och deras följares väg fram till domedagen. Allah säger:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾

"Vems tal är väl skönare än dennes, som kallar till Allah, handlar rättfärdigt och förkunnar: 'Jag är muslim'?" (41:33). Han sa även:

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا

مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾

"Säg: 'Detta är min väg; jag uppmanar er, med fullständig klarhet, [att endast dyrka] Allah – jag och de som följer mig. Allah är upphöjd [och fjärran från de brister folk tillskriver honom], och jag är inte en av de som dyrkar andra vid hans sida.'"

(12:108).

Profeten ﷺ sa:

«مَنْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ فَاعِلِهِ».

"Den som vägleder till gott får belöningen av den som utför det"¹.

«لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِنْ خُمْرِ النَّعَمِ».

"Att Allah vägleder en enda person genom dig är bättre för dig än röda kameler"². Det finns många verser och hadither som tyder på detta.

Det är därför av största vikt för de med kunskap och tro att de intensifierar sina ansträngningar i att kalla till Allah, vägleda hans tjänare till räddningens vägar och varna dem för det som leder till undergång. Detta gäller särskilt i denna tid då begären har tagit överhand, och då fördärvliga principer och vilseledande slagord har spridits. De som kallar till vägledning har blivit få, medan de som kallar till ateism och sedeslöshet har blivit många. Och det är hos Allah vi söker hjälp, och det finns ingen makt eller styrka utom hos Allah, den Upphöjde, den Mäktige.

¹ Återberättad av Muslim, nummer (1893).

² Återberättad av al-Bukhari, nummer (3009), och Muslim, nummer (2406).

Kapitel

Det är rekommenderat att öka i lydnad och närhet till Allah.

Det är rekommenderat för pilgrimerna att under sin vistelse i Mecka ständigt minnas Allah, visa honom lydnad och utföra goda handlingar, samt att förrätta många böner och utföra tawaf runt Kaba. Detta eftersom goda handlingar får en större belöning i det heliga området, och dåliga handlingar där är särskilt allvarliga. Det är även rekommenderat för dem att ofta sända välsignelser och fridshälsningar över Allahs sändebud ﷺ.

När pilgrimerna har för avsikt att lämna Mecka måste de utföra avskeds-tawaf vid huset för att det ska vara deras sista handling, förutom den menstruerande kvinnan och kvinnan med avlag som inte behöver göra det; detta baseras på hadithen från Ibn Abbas (må Allah vara nöjd med honom) som sa:

«أَمَرَ النَّاسُ أَنْ يَكُونُوا آخِرُ عَهْدِهِمْ بِالْبَيْتِ، إِلَّا أَنَّهُ خَفَّفَ عَنِ الْمَرْأَةِ الْحَائِضِ».

"Människor blev beordrade att låta tawaf runt helgedomen vara det sista de gör, men det gjordes ett undantag för den menstruerande kvinnan"¹.

När han är klar med att ta farväl av Kaba och vill

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1755) och Muslim, nummer (1328).

gå ut från moskén, fortsätter han framåt tills han går ut, och han bör inte gå baklänges; eftersom detta inte har rapporterats från profeten ﷺ eller hans följeslagare, utan det är en ny tillkommen innovation. Och profeten ﷺ har sagt:

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ».

"Den som gör något som inte överensstämmer med vår sak (islam) ska få det avvisat"¹. Profeten ﷺ sa även:

إِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

"Håll er borta från nyinförda saker i religion, då varje nyinförd sak i religionen är en innovation, och varje innovation är en villfarelse"².

Vi ber Allah att göra oss stadiga i hans religion, och att skydda oss från det som avviker från den. Han är den Generöse och Frikostige.

Kapitel

Bestämmelser om att besöka den profetiska moskén och dess etiketter

Det är sunnah att besöka profetens ﷺ moské före eller efter hajj, enligt vad som är fastställt i de två sahih-samlingarna från Abu Hurayrah (må Allah vara nöjd med honom), att Allahs sändebud ﷺ sa:

¹ Dess källa har tidigare angetts.

² Återberättad av Muslim, från Jabir ibn Abdullah (må Allah vara nöjd med honom), nummer (867).

«صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ».

"En bön i min moské är bättre än tusen böner i alla andra moskéer, förutom i den heliga moskén"¹. Ibn Umar (må Allah vara nöjd med dem) berättade att profeten ﷺ sa:

«صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ».

"En bön i min moské är bättre än tusen böner i alla andra moskéer, förutom i den heliga moskén"². Återberättad av Muslim. Abdullah bin al-Zubayr (må Allah vara nöjd med honom) berättade att Allahs sändebud ﷺ sa:

«صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ، وَصَلَاةٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَفْضَلُ مِنْ مِائَةِ صَلَاةٍ فِي مَسْجِدِي هَذَا».

"En bön i min moské är bättre än tusen böner i alla andra moskéer, förutom i den heliga moskén, och en bön i den heliga moskén är bättre än hundra böner i min moské"³. Återberättad av Ahmad, Ibn Khuzaymah och Ibn Hibban.

Jabir (må Allah vara nöjd med honom) berättade att Allahs sändebud ﷺ sa:

«صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا سِوَاهُ، إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ، وَصَلَاةٌ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَفْضَلُ مِنْ مِائَةِ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا سِوَاهُ».

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1190), och Muslim, nummer (1394).

² Återberättad av Muslim, nummer (1395).

³ Återberättad av Ahmad, nummer (4/5).

"En bön i min moské är bättre än tusen böner i alla andra moskéer, förutom i den heliga moskén, och en bön i den heliga moskén är bättre än hundra tusen böner i andra moskéer"¹. Återberättad av Ahmad och Ibn Majah. Och haditherna med denna innebörd är många.

När besökaren anländer till moskén är det rekommenderat att han stiger in med sin högra fot och säger:

"Bismillah, was-salatu was-salamu 'ala rasulillah, A'udhu billahil-'Adhim, wa bi wajhihil-Karim, wa sultanihil-Qadim, minal-shaytanil-rajim, Allahumma-ftah li abwaba rahmatik."

(I Allahs namn, må Allahs välsignelser och frid vara över Allahs sändebud. Jag söker skydd hos Allah den Våldige, hos hans ärofulla ansikte och hans eviga makt, från den förkastade Satan. Allah! Öppna upp portarna för mig till din barmhärtighet).

Detsamma gäller när man går in i andra moskéer; det finns nämligen ingen specifik åkallan för att gå in i hans ﷺ moské. Därefter ber man två rak'ah och åkallar Allah om det goda man önskar i såväl det här livet som i det nästkommande. Om man ber dem i al-Rawdah al-Sharifah är det ännu bättre, i enlighet med hans ﷺ uttalande:

«مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمَنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ».

¹ Återberättad av Ibn Majah, nummer (1406).

"Mellan mitt hus och min predikstol är en av paradiset trädgårdar"¹. Efter bönen besöker man profetens ﷺ grav samt hans båda följeslagares gravar, Abu Bakrs och Umars (må Allah vara nöjd med dem båda). Man ställer sig då vörtnadsfullt framför profetens ﷺ grav med sänkt röst och hälsar honom med frid genom att säga: "As-salamu 'alayka ya rasulallahi wa rahmatullahi wa barakatuh"

(Frid vare över dig, du Allahs sändebud, och Allahs barmhärtighet och välsignelser). Detta enligt en återberättelse med god kedja (hasan) i Sunan Abu Dawud, från Abu Hurayrah (må Allah vara nöjd med honom) som sa: Allahs sändebud ﷺ sa:

«مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ».

"Ingen hälsar mig med frid utan att Allah låter min själ återvända till mig, så att jag kan besvara hans hälsning"². Om besökaren i sin hälsning säger: "As-salamu 'alayka ya nabiyy-Allah, as-Salam 'alayka ya khirat-Allah min khalqih, as-Salamu 'alayka ya sayyid al-mursalin wa imam al-muttaqin, ashhadu annaka qad ballaghtar-risalah wa addaytal-amanah wa nasahtal-ummah, wa jahadta fillah haqqa jihadi."

(Frid vare över dig, o Allahs profet; frid vare över

¹ Återberättad av al-Bukhari från Abdullah ibn Zayd al-Mazini, nummer (1195), och Muslim, nummer (1390).

² Återberättad av Abu Dawud, nummer (2041).

dig, du den främsta av Allahs skapelse; frid vare över dig, du sändebudens mästare och de gudfruktigas ledare. Jag vittnar om att du har framfört budskapet, förvaltat förtroendet, vägledt samfundet och kämpat för Allahs sak så som det anstår), så råder det ingen tvekan om det rättmätiga i detta, då alltihop hör till hans ﷺ egenskaper. Man bör även nedkalla välsignelser och be för honom ﷺ, eftersom det i den islamiska lagstiftningen fastställts att det är föreskrivet att förena bön om välsignelse med fridshälsningen, i enlighet med den Upphöjdes ord:

(إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا

تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾)

"Allah och hans änglar prisar profeten. Troende! Be att han prisas och sänd honom fredshälsningar." (33:56). Därefter hälsar han på Abu Bakr och Umar (må Allah vara nöjd med dem båda) och åkallar Allah för dem, och ber om hans välbehag för dem.

Ibn Umar brukade, när han hälsade på sändebudet ﷺ och hans två följeslagare, vanligtvis endast säga: "As-salamu 'alayka wa rasullah, as-salam 'alayka ya Aba Bakr, as-Salamu 'alayka ya abatah."

"Fred vare över dig, Allahs sändebud, fred vare över dig, Abu Bakr, fred vare över dig, min fader." Därefter går han iväg.

Detta besök är endast föreskrivet för män. För kvinnor är det däremot inte tillåtet att besöka några gravar, som det är bekräftat från profeten ﷺ att han

«لَعَنَ زَوَارَاتِ الْقُبُورِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْمُتَّخِذِينَ عَلَيْهَا الْمَسَاجِدَ وَالسُّرُجَ».

"förbannade de kvinnor som besöker gravar och dem som gör dem till platser för bön och tänder lampor på dem"¹.

Vad däremot gäller att bege sig till Medina för att be i profetens moské ﷺ, göra åkallan i den, och annat liknande som är föreskrivet i andra moskéer, så är detta föreskrivet för alla; baserat på de hadither som nämner om detta.

Det rekommenderas att besökaren förrättar de fem dagliga bönerna i profetens ﷺ moské och där ägnar sig rikligt åt dhikr, du'a och frivilliga böner, för att på så sätt ta vara på den stora belöning som finns i detta.

Det rekommenderas att man ofta utför frivilliga böner i al-Rawdah al-Sharifah, i enlighet med den tidigare nämnda autentiska hadithen om dess förträfflighet, nämligen profetens ﷺ ord:

«مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ».

"Mellan mitt hus och min predikstol finns en av paradiset trädgårdar"².

¹ Återberättad av Abu Dawud, nummer (3236).

² Tidigare källhänvisad.

När det gäller den obligatoriska bönen bör såväl besökaren som andra sträva efter att vara på plats i god tid för att be i den första raden så långt det är möjligt, även om det innebär att be i den främre utbyggnaden. Detta på grund av den starka uppmuntran som återfinns i de autentiska haditherna från profeten ﷺ gällande den första raden, såsom i hans ﷺ uttalande:

«لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التَّذَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهْمُوا».

"Om människor visste vilken belöning som finns i böneutropet och [att be] i första raden, och de inte fann något annat sätt att få del av denna belöning än att dra lott om den skulle de göra det"¹. Återberättad av al-Bukhari och Muslim. Ett annat exempel är att profeten ﷺ har sagt till sina följeslagare:

«تَقَدَّمُوا فَأَتَمُّوا بِي وَلِئَاتَمَّ بِكُمْ مَنْ بَعْدَكُمْ، وَلَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَتَأَخَّرُ عَنِ الصَّلَاةِ حَتَّى يُؤَخَّرَهُ اللَّهُ».

"Träd fram och följ min bön, och låt de som är bakom er följa er. Den som fortsätter att dra sig tillbaka [till de bakre raderna] kommer till slut att försenas av Allah"². Återberättad av Muslim.

¹ Återberättad av Muslim, nummer (438), från Abu Sa'id al-Khudri (må Allah vara nöjd med honom).

² Återberättad av al-Bukhari, nummer (615), och Muslim, nummer (437).

Abu Dawud rapporterade från Aisha (må Allah vara nöjd med henne), med en god berättarkedja, att profeten ﷺ sa:

«لَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَتَأَخَّرُ عَنِ الصَّفِّ الْمُقَدَّمِ حَتَّى يُؤَخَّرَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ».

"En person fortsätter att hålla sig tillbaka från det främre ledet, tills Allah låter honom komma efter i elden"¹. Det är även fastställt att profeten ﷺ sa till sina följeslagare:

«أَلَا تَصْفُونَ كَمَا تَصِفُ الْمَلَائِكَةُ عِنْدَ رَبِّهَا؟ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَكَيْفَ تَصِفُ الْمَلَائِكَةُ عِنْدَ رَبِّهَا؟ قَالَ: يُتِمُّونَ الصُّفُوفَ الْأُولَى، وَيَتَرَاصُّونَ فِي الصَّفِّ».

"Ställer ni inte upp er i rader såsom änglarna ställer upp sig inför sin Herre?" De sa: "Allahs Sändebud! Hur ställer änglarna upp sig inför sin Herre?" Han svarade: "De fullbordar de främsta raderna och sluter leden tätt"². Återberättad av Muslim.

Det finns många hadither med samma innebörd som omfattar såväl hans ﷺ moské som andra, både före och efter dess utbyggnad. Det har även autentiskt återberättats att profeten ﷺ uppmuntrade sina följeslagare att stå på radernas högra sida. Det är känt att den högra sidan i den ursprungliga moskén befann sig utanför al-Rawdah

¹ Återberättad av Muslim från Jabir ibn Samurah, nummer (430).

² Återberättad av Abu Dawud, nummer (679), med orden: "Ett folk kommer att fortsätta att hålla sig tillbaka från den första raden, till dess att Allah placerar dem längre bak i Elden."

al-Sharifah. Av detta förstår man att strävan efter de främre raderna och deras högra sidor har företrädde framför att be i al-Rawdah al-Sharifah, och att prioritera dessa platser är viktigare. Detta framstår som tydligt för den som begrundar de hadither som återberättats i ämnet. Och Allah är den som ger framgång.

Det är inte tillåtet för någon att stryka sig mot kammaren, kyssa den eller utföra tawaf runt den; då inget sådant har rapporterats från de rättfärdiga föregångarna, utan det tvärtom utgör en förkastlig innovation.

Det är inte tillåtet för någon att be profeten ﷺ att uppfylla ett behov, lindra en svårighet, bota en sjuk eller liknande, eftersom allt detta endast får sökas hos Allah. Att söka detta från de avlidna är avgudadyrkan och dyrkan av någon annan än Allah, och islam grundas på två grunder:

Det ena är: Att endast dyrka Allah.

Den andra: Att endast dyrka enligt det sändebudet har föreskrivit.

Och detta är betydelsen av vittnesmålet att det inte finns någon gud [värd dyrkan] utom Allah, och att Muhammed är Allahs sändebud.

Således får ingen be profeten ﷺ om medling; eftersom det är helt och hållet upp till Allah och får endast sökas från honom, såsom Allah säger:

(قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا...)

"Säg: 'Ingen kan medla [inför honom] förutom med hans tillåtelse...'" (39:44). Man säger då: "Allah! Låt din profet, dina änglar och dina troende tjänare medla. Allah! Låt mina barn som givk bort före mig medla", och liknande. Från de döda ber man däremot inte om någonting, varken medling eller något annat, vare sig de är profeter eller ej; eftersom det inte är föreskrivet, och eftersom den avlidnes handlingar har upphört, förutom det som lagstiftaren har gjort undantag för.

I Sahih Muslim har det återberättats att Abu Hurayrah (må Allah vara nöjd med honom) berättade att Allahs sändebud ﷺ sa:

«إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ».

"När Adams avkomma dör, upphör alla hans handlingar förutom tre: kontinuerlig välgörenhet, kunskap som folk drar nytta av, eller ett rättfärdigt barn som ber för honom"¹.

Det är endast tillåtet att be om medling från profeten ﷺ under hans livstid samt på domedagen, då han har förmågan till det; han kan nämligen då träda fram och be till sin Herre för den som önskar det. Vad gäller detta jordeliv är detta allmänt känt och inte unikt för honom, utan gäller såväl honom

¹ Återberättad av Muslim från Abu Hurayrah, må Allah vara nöjd med honom, nummer (1631).

som andra. Därför är det tillåtet för en muslim att säga till sin broder: "Gå i förbön för mig hos min Herre i en viss angelägenhet", vilket i praktiken innebär: "Be till Allah för min räkning". Det är på samma sätt tillåtet för den som blir tillfrågad att vända sig till Allah och be för sin broder, förutsatt att bönen rör något som Allah har tillåtit.

Och på domedagen kan ingen framföra förbön förutom efter Allahs tillstånd, som Allah säger:

﴿...مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ...﴾

"Vem skulle kunna medla hos honom utan hans tillåtelse?" (2:255).

Döden är ett särskilt tillstånd som inte kan jämföras med en människas tillstånd före döden eller efter uppståndelsen. Den avlidnes handlingar har nämligen upphört och han är bunden av sina gärningar, bortsett från det som lagstiftaren har gjort undantag för. Att be de döda om medling hör inte till dessa undantag och kan därför inte likställas med dem. Utan tvekan lever profeten ﷺ efter sin död ett liv i barzakh som är mer fulländat än martyrernas liv. Det är dock inte likt hans liv före döden, och inte heller likt hans liv på uppståndelsens dag. Det är snarare ett liv vars sanna beskaffenhet endast Allah känner till. Det är av denna anledning som profeten ﷺ säger i den ädla hadithen:

«مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ».

"Ingen hälsar mig med fredshälsningen utan att Allah låter min själ återvända till mig så att jag kan besvara hans hälsning"¹.

Detta visar därmed att han har lämnat jordelivet och att hans själ har skilts från kroppen, även om den återvänder till honom vid fredshälsningen. Texterna från Koranen och Sunnah som bekräftar hans ﷺ död är välkända, och det råder konsensus bland de lärda i frågan. Detta motsäger dock inte hans liv i barzakh, precis som martyrernas död inte hindrar deras liv i barzakh, vilket nämns när Allah säger:

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزُقُونَ ﴿١٦٩﴾﴾

"Och betrakta inte dem som stupat för Allahs sak som döda. Nej, de lever hos sin Herre där de försörjs." (3: 169).

Anledningen till att vi har fördjupat oss i denna fråga är det stora behovet, då många sprider förvirring i ämnet och uppmanar till avguderi och dyrkan av de avlidna vid sidan av Allah. Därför ber vi Allah om beskydd för oss och alla muslimer från allt som strider mot hans lag. Och Allah vet bäst.

Vad gäller det som vissa besökare gör, som att höja rösten vid hans grav ﷺ och vistas där under en

¹ Återberättad av Abu Dawud, nummer (2041).

längre tid, är detta i strid med det som är föreskrivet. Anledningen till det är att Allah förbjöd detta samfund att höja sina röster över profetens ﷺ röst och att tilltala honom med samma höga ton som de använder sig emellan, och uppmanade dem att sänka sina röster i hans närvaro i hans, den Upphöjdes, ord:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢﴾﴾

"Troende! Överrösta inte profeten, och tilltala honom inte med samma höga ton som ni använder er emellan, för då kan era gärningar omintetgöras utan att ni anar det.

De som dämpar sina röster i Allahs sändebuds närvaro är de vars hjärtan Allah har gjort mottagliga för gudsfruktan. För dem väntar förlåtelse och en riklig belöning." (49:2-3).

Att stå länge vid hans grav ﷺ och överdrivet upprepa fredshälsningen leder till trängsel, buller och höjda röster. Detta strider mot vad Allah har föreskrivit för muslimerna i dessa tydliga verser. Han ﷺ ska respekteras då han levde så väl som efter han gick bort. Följaktligen bör den troende inte vid hans grav göra något som strider mot det

föreskrivna religiösa uppförandet.

På samma sätt är de handlingar som vissa besökare och andra utför – såsom att avsiktligt be vid hans grav eller vända sig mot den med lyfta händer – oförenliga med de rättfärdiga föregångarnas väg, det vill säga profetens följeslagare och de som följde dem i det goda. Detta utgör snarare en av de påhittade innovationerna inom religionen, och profeten ﷺ sa:

«فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا وَعَصُوا عَلَيْهَا بِالتَّوَّاجِدِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

"Håll därför fast vid min Sunnah och de renläriga och vägleda kalifernas Sunnah efter mig, håll fast vid den och bit tag i den med kindtänderna. Och jag varnar er för de nyinförda handlingarna, då varje nyinförd handling är en innovation, och varje innovation är en villfarelse"¹.

Profeten ﷺ sa även:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

"Den som innoverar något i vår angelägenhet (islam) som inte tillhör den ska få det avvisat"².

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ».

¹ Återberättad av Abu Dawud från al-Irbad bin Sariyah, nummer (4607).

² Dess källhänvisning har tidigare angivits.

"Den som gör något som inte överensstämmer med vår sak ska få det avvisat"¹.

Ali bin al-Husayn Zayn al-Abidin (må Allah vara nöjd med dem båda) såg en man be vid profetens ﷺ grav, varpå han förbjöd honom att göra detta och sa: "Ska jag inte återge en hadith för dig som jag hört från min far, från min farfar, från Allahs sändebud ﷺ, att han sa:

«لَا تَتَّخِذُوا قَبْرِي عِيْدًا، وَلَا يُيَوِّتَكُمُ قُبُورًا، وَصَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّ تَسْلِيمَكُمْ يَبْلُغُنِي أَيَّمَا كُنْتُمْ».

"Gör inte min grav till en plats som besöks regelbundet, och gör inte era hem till gravar. Be för att jag ska hyllas [av Allah], för er fredshälsning når mig var ni än är"².

Detsamma gäller det som vissa besökare gör när de hälsar på profeten ﷺ, då de placerar sin högra hand över den vänstra på eller under bröstet, likt ställningen i bön. Denna gest är inte tillåten när man hälsar på profeten ﷺ, och inte heller när man hälsar på andra såsom kungar eller ledare. Detta beror på att det är en ställning som uttrycker undergivenhet, ödmjukhet och tillbedjan, vilket endast anstår Allah – något som Ibn Hajr har

¹ Dess källhänvisning har tidigare angivits.

² Zayn al-Abidins återberättelse, vilken shaykhen tillskrev al-Hafiz al-Maqdisi, som återberättade hadithen utan berättelsen, och Ahmad i al-Musnad (2/367).

återberättat från de lärda i al-Fath. Detta är uppenbart för den som begrundar saken och har som mål att följa de rättfärdiga föregångarnas vägledning.

När det gäller den som har övermannats av fanatism, personliga begär, blint följande eller misstänksamhet mot dem som kallar till de rättfärdiga föregångarnas vägledning, så överlämnas hans sak till Allah. Vi ber Allah om vägledning och framgång för oss och för honom i att sätta sanningen framför allt annat. Han är sannerligen den bäste att vända sig till i bön.

Likaså hör de handlingar som vissa människor utför – såsom att på avstånd vända sig mot den ädla graven och röra läpparna i en hälsning eller åkallan – till samma slag av religiösa innovationer som tidigare nämnts. En muslim bör inte införa något i sin religion som Allah inte har tillåtit. Ett sådant beteende är snarare ett tecken på tillgjordhet än på sann tillgivenhet och uppriktighet. Imam Malik, må Allah vara honom nådig, förkastade detta och liknande ageranden och sa: "De sista i detta samfund kommer inte att bli rättfärdiga, förutom genom det som gjorde de första rättfärdiga"¹.

Det står klart att det som gav välgång åt de tidiga generationerna i detta samfund var att de troget

¹ Ighathat al-Lahfan fi Masayid al-Shaytan (1/363).

följde profetens ﷺ vägledning, hans rättleda kalifer, hans följeslagare (må Allah vara nöjd med dem) och de efterföljande generationerna i det goda. På samma sätt kommer inte den sista delen av detta samfund att finna upprättelse genom något annat än att de håller fast vid och följer samma väg.

Vi ber Allah att vägleda muslimerna till det som skänker dem räddning, lycka och ära i denna värld och i det kommande livet; han är den Generöse och Frikostige.

Notering

Domen om att besöka profetens ﷺ grav

Att besöka profetens ﷺ grav är inte obligatoriskt och inte heller ett villkor för hajj, såsom vissa lekmän och deras likar tror. Däremot är det rekommenderat för den som besöker sändebudets ﷺ moské eller befinner sig i dess närhet.

För den som befinner sig långt ifrån Medina är det inte tillåtet att företa en resa i syfte att besöka graven; däremot är det Sunnah att resa i avsikt att besöka den ädla moskén. När man väl har anlänt dit besöker man den ädla graven och de båda följeslagarnas gravar, då besöket till hans ﷺ och följeslagarnas gravar sker som en följd av besöket till hans ﷺ moské. Detta är i enlighet med vad som bekräftats i de två sahih-samlingarna, att profeten ﷺ sa:

«لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِي هَذَا،
وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى».

"Ingen resa får göras [till en religiös plats] annat än till de tre moskéerna; den heliga moskén, denna moské, och al-Aqsa-moskén"¹.

Om det hade varit tillåtet att företa en resa i syfte att besöka hans grav, eller någon annans grav, skulle han ha vägledt samfundet till det och informerat dem om dess förtjänst. Han är ju den mest uppriktige rådgivaren till människorna, den mest kunnige om Allah och den som fruktade honom mest. Han har framfört det tydliga budskapet, vägledt sitt samfund till allt gott och varnat dem för allt ont. Hur skulle det då kunna vara annorlunda, när han uttryckligen varnade för att företa resor till andra platser än de tre moskéerna och sa:

«لَا تَتَّخِذُوا قَبْرِي عِيْدًا، وَلَا يُبَوِّتُكُمْ قُبُورًا، وَصَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ
تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ».

"Gör inte min grav till en plats som besöks regelbundet och gör inte era hem till gravar. Be för att jag ska hyllas [av Allah], för er bön når mig var ni än är"².

¹ Återberättad av al-Bukhari från Abu Huraira, nummer (1189), och Muslim, nummer (1397).

² Tidigare källhänvisad.

Åsikten att det vore föreskrivet att resa enbart för att besöka hans grav riskerar att förvandla den till en återkommande högtidsplats. Det skulle i sin tur leda till just det som profeten ﷺ befaras – nämligen den överdrift och det omåttliga prisande som många människor dessvärre har fallit i, till följd av tron att en sådan resa är religiöst påbudet.

När det gäller de hadither som återberättas i detta ämne, och som anförts som bevis av dem som anser det vara föreskrivet att resa enbart för att besöka hans grav, så är dessa svaga i sina överföringskedjor – vissa är till och med påhittade. Detta har påpekats av framstående hadith-lärda såsom al-Daraqutni, al-Bayhaqi, al-Hafiz Ibn Hajar och andra. Följaktligen är det inte tillåtet att använda dessa för att motsäga de autentiska hadither som fastställer förbudet mot att företa resor till andra platser än de tre moskéerna.

Här följer några exempel på fabricerade hadither i detta kapitel, så att läsaren kan känna igen dem och undvika att vilseledas:

1. "Den som vallfärdar men inte besöker mig har behandlat mig hårdhärtat."
2. "Den som besöker mig efter min död är som om han besökt mig under mitt liv."
3. "För den som besöker mig och min far Abraham under ett och samma år, garanterar jag paradiset hos Allah."

4. "Den som besöker min grav blir berättigad till min förbön."

Ingen av dessa hadither, eller liknande, har bekräftats som autentiska från profeten ﷺ.

Al-Hafiz Ibn Hajar nämnde i at-Talkhis – efter att ha anfört de flesta av återberättelserna – att samtliga överföringskedjor för denna hadith är svaga.

Al-Hafidh al-Uqayli sa: "Ingenting är autentiskt gällande denna fråga."

Shaykh ul-Islam Ibn Taymiyyah (må Allah förbarma sig över honom) fastslog med bestämdhet att samtliga dessa hadither är fabricerade. Hans omfattande kunskap, djupa memorering och lärdom är sannerligen en tillräcklig auktoritet i frågan.

Om något av detta hade varit fastställt, skulle följeslagarna (må Allah vara nöjd med dem) ha varit de första att tillämpa det, klargöra det för samfundet och uppmana till det. De är ju de främsta människorna efter profeterna, de mest kunniga om Allahs gränser och vad han har föreskrivit för sina tjänare, samt de mest uppriktiga gentemot Allah och hans skapelse. Då ingenting av detta har återberättats från dem, visar det att det inte är föreskrivet.

Och även om något av det vore autentiskt, måste det tolkas som det föreskrivna besöket – vilket inte

innefattar att man företar en resa enbart i syfte att besöka graven – för att på så sätt harmonisera de olika haditherna. Och Allah vet bäst.

Kapitel

Det är rekommenderat att besöka Quba-moskén och al-Baqi.

Det är rekommenderat för den som besöker Medina att även besöka Quba-moskén och be i den, i enlighet med den hadith från Ibn Umar (må Allah vara nöjd med dem båda) i de två sahih-samlingarna, där han sade:

«كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَزُورُ مَسْجِدَ قُبَاءٍ رَاكِبًا وَمَاشِيًا وَيُصَلِّي فِيهِ رَكْعَتَيْنِ».

"Profeten ﷺ brukade besöka Quba-moskén, både ridande och till fots, och be två rak'ah däri"¹.

Sahl bin Hunayf (må Allah vara nöjd med honom) berättade att profeten ﷺ sa:

«مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ أَتَى مَسْجِدَ قُبَاءٍ فَصَلَّى فِيهِ صَلَاةً كَانَ لَهُ كَأَجْرِ عُمْرَةٍ».

"Den som tvagar sig i sitt hem, därefter går till Quba-moskén och ber en bön däri, kommer att få samma belöning som för en umrah"².

Det är sunnah för honom att även besöka gravarna i al-Baqi, martyrernas gravar och Hamzas (må Allah vara nöjd med honom) grav. Detta beror på att profeten ﷺ själv besökte dem och bad för

¹ Återberättad av al-Bukhari, nummer (1193), och Muslim, nummer (1399).

² Återberättad av Ibn Majah, nummer (1412).

dem, samt utifrån hans ﷺ ord:

«زُورُوا الْقُبُورَ فَإِنَّهَا تُذَكِّرُكُمْ بِالْآخِرَةِ».

"Besök gravarna, för de påminner er om det kommande livet"¹. Återberättad av Muslim.

Och profeten ﷺ brukade lära sina följeslagare att säga följande när de besökte gravarna:

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاجِفُونَ، نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ».

"As-salamu 'alaykum ahlad-diyari minal-mu'minina wal-muslimin, wa inna in sha' Allahu bikum lahiqun, nas'alullaha lana wa lakumul-'afiyah"

(Frid vare med er, ni boningarnas folk bland de troende och muslimerna. Och sannerligen kommer vi, om Allah vill, att följa er. Vi ber Allah om trygghet för oss och för er)². Återberättad av Muslim, via Sulayman ibn Burayda, från sin far.

Al-Tirmidhi återberättar från Ibn Abbas (må Allah vara nöjd med honom) att han sa: "Profeten ﷺ gick förbi Medinas gravar, vände sig mot dem och sa:

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْقُبُورِ، يَغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ، أَنْتُمْ سَلَفُنَا وَنَحْنُ بِالْآخِرَةِ».

¹ Återberättad av Muslim, nummer (976).

² Återberättad av Muslim, nummer (975).

'As-salamu 'alaykum ya ahlal-qubur,
yaghfirullahu lana wa lakum, antum salafuna wa
nahnun bil-athar'''

(Frid vare med er, ni gravarnas folk. Må Allah
förlåta oss och er. Ni är våra föregångare, och vi
följer efter)¹.

Av dessa hadither framgår det att det
föreskrivna gravbesöket syftar till att påminna om
livet efter döden, samt att gagna de avlidna genom
att be för dem och anropa Allah om barmhärtighet
för deras räkning.

När det gäller att besöka dem i syfte att be vid
deras gravar, vaka vid dem, be dem om att uppfylla
ens behov eller bota de sjuka – eller att be till Allah
genom dem eller genom deras status och liknande
– så utgör ett sådant besök en förkastlig innovation.
Detta är något som varken Allah eller hans
sändebud har föreskrivit, och det praktiserades
inte heller av de rättfärdiga föregångarna (må Allah
vara nöjd med dem). Det är snarare den typ av
avvikelse som profeten ﷺ förbjöd då han sa:

«زُورُوا الْقُبُورَ، وَلَا تَقُولُوا هُجْرًا».

"Besök gravar, och säg inget förkastligt"².

Dessa handlingar har gemensamt att de utgör
innovationer inom religionen, men de varierar i

¹ Återberättad av al-Tirmidhi, nummer (1035).

² Återberättad av Muslim, nummer (977).

allvarlighetsgrad. Vissa av dem är innovationer utan att vara avgudadyrkan – som att åkalla Allah vid gravar eller att be till honom med hänvisning till den avlidnes rätt eller ställning och dylikt. Andra handlingar utgör däremot en större form av avgudadyrkan, såsom att direkt åkalla de döda, söka deras hjälp eller liknande.

Detta har redan förklarats utförligt i det föregående, så var uppmärksam och på din vakt. Be din Herre om framgång och vägledning till sanningen, för det är han som ger framgång och vägleder; det finns ingen gud värd dyrkan utom honom och ingen herre förutom honom.

Detta är det sista vi avsett att framlägga, och all lovprisning tillkommer Allah, först och sist. Må Allah hylla och sända fred över sin tjänare och sitt sändebud, den bäste av sin skapelse, Muhammed, samt över hans familj, hans följeslagare och alla dem som följer dem i rättfärdighet fram till domedagen.

Index

Vägledning och klargöranden kring frågor om hajj, umrah och besöket till den profetiska moské – i ljuset av Koranen och Sunnah	2
Författarens inledning	2
Kapitel	4
Bevisen för att hajj och umrah är obligatoriska och bör utföras utan dröjsmål.	4
Kapitel	8
Skyldigheten att visa ånger för sina synder och att gottgöra oförrätter.	8
Kapitel	15
Vad pilgrimen gör när han når miqat.	15
Kapitel	22
Mawaqit-platserna och deras bestämning.	22
Kapitel	28
Om bestämmelsen för den som anländer till miqat utanför hajj-månaderna.	28
Kapitel	31
Domen gällande ett barns hajj och huruvida den räknas som den obligatoriska hajj.	31
Kapitel	35
Om det förbjudna under ihram och vad som är tillåtet att göra för den som är i ihram.	35
Kapitel	43
Vad pilgrimen gör vid ankomsten till Mecka, samt en beskrivning av tawaf och hur den utförs efter inträdet i den heliga moskén.	43
Kapitel	53
Gällande bestämmelsen om att gå in i ihram för hajj på den	

åttonde dagen i dhul-hijjah och att bege sig till Mina.	53
Kapitel	80
Förträffligheten i pilgrimens handlingar på offerdagen. 80	
Kapitel	87
Den som är mutamatti' eller qarin måste slakta ett offerdjur (hady).	87
Kapitel	90
Plikten att påbjuda det goda för pilgrimerna och andra. 90	
Kapitel	100
Det är rekommenderat att öka i lydnad och närhet till Allah.	100
Kapitel	101
Bestämmelser om att besöka den profetiska moskén och dess etiketter.....	101
Notering.....	117
Domen om att besöka profetens ﷺ grav	117
Kapitel	121
Det är rekommenderat att besöka Quba-moskén och al-Baqi.....	121

sv396v3.1 - 17/04/2026

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque
and the Prophet's Mosque in languages

978-603-517-342-1

